

DET KONGELIGE ARBEIDS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

St.meld. nr. 37

(2001-2002)

Om ILOs 89. internasjonale arbeidskonferanse i Geneve, 5.-21. juni 2001

*Tilråding fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet av
14. juni 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Arbeidskonferansen, juni 2001

Innledning

Departementet legger med dette frem melding om ILOs 89. internasjonale arbeidskonferanse i Geneve, 5.-21. juni 2001 og om Norges stilling til konvensjon nr. 184 om sikkerhet og helse i jordbruket, som ble vedtatt der.

Meldingen inneholder også en omtale av Norges stilling til ILO-konvensjon nr. 175 om deltidarbeid av 1994.

Dagsorden for konferansen, hvem som var med i den norske delegasjonen og fordelingen av delegasjonsmedlemmene på de enkelte komiteene, fremgår av rapporten fra den norske statlige delegasjonen (vedlegg 1). Rapporten gir en oversikt over behandlingen av sakene og de vedtak som ble gjort.

Her følger en kortfattet oversikt over de viktigste sakene som ble drøftet og de vedtak som ble truffet.

For en mer detaljert oversikt vises til de enkelte kapitlene i rapporten og til ILOs egne rapporter fra konferansen.

Ny konvensjon og rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket

Konferansen vedtok en konvensjon og en rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket.

Fremme av kooperativer

Konferansen hadde en første gangs behandling av et utkast til rekommandasjon om dette emnet.

Sosial sikkerhet

Konferansen holdt en generell diskusjon om dette emnet.

Debatten om Den globale rapport

I 1998 vedtok ILO en prinsipperklæring om grunnleggende rettigheter i arbeidslivet. Et viktig ledd i oppfølgingen av erklæringen er utarbeidingen av en årlig global rapport om grunnleggende prinsipper og rettigheter. Det er andre gangen ILO utarbeider en slik årlig rapport. Rapporten: «Stopping Forced Labour» omhandler bl.a. tiltak for avskaffelse av tvangsarbeid.

Menneskerettigheter

Følgende 6 stater ble ført opp under en særskilt paragraf for grove brudd på grunnleggende konvensjoner: Hviterussland, Colombia, Etiopia, Venezuela, Myanmar og Sudan.

Det ble holdt et særskilt møte i komiteen om Myanmar manglende gjennomføring av ILO-konvensjon nr. 29 om avskaffelse av tvangsarbeid.

Besøk av statsoverhoder

Presidenten i Tanzania, Benjamin Mkapa, var i år særskilt invitert til konferansen. Han holdt et innlegg i forbindelse med et særskilt høynivåmøte om tidsbundne programmer for avskaffelse av de verste former for barnearbeid i enkelte land. Dette særskilte høynivåmøtet gjaldt lanseringen av programmer for avskaffelse av slikt barnearbeid innen en fastsatt tidsperiode. Programmene vil først bli lansert i El Salvador, Nepal og Tanzania.

2 Fremleggelse for Stortinget av vedtak gjort på Arbeidskonferansen i juni 2001

I samsvar med artikkel 19, punkt 5 og 6, i konstitusjonen for Den internasjonale arbeidsorganisasjonen, blir den engelske teksten for konvensjon nr. 184 og for rekommandasjon nr. 192 lagt frem for Stortinget sammen med norsk oversetting av instrumentene, se vedlegg 1.

I denne forbindelse blir det gjort rede for Norges stilling til vedtakene og orientert om norsk lovgivning og praksis på dette området.

Til slutt blir det tatt standpunkt til om Norge bør ratifisere konvensjonen.

Konvensjon nr. 184 om sikkerhet og helse i jordbruket

Til spørsmålet om norsk ratifikasjon av konvensjonen er det nedenfor gjengitt uttalelser fra: Direktoratet for arbeidstilsynet, Landbruksdepartementet, Landsorganisasjonen i Norge, Næringslivets Hovedorganisasjon, Landbrukets Arbeidsgiverforening og Norges Bondelag.

Dessuten har spørsmålet vært drøftet i Den norske ILO-komiteen.

Høringsinstansene ble etter vanlig praksis stillt disse spørsmålene:

- a) Er norsk lovgivning og praksis i samsvar med de krav som er kommet til uttrykk i konvensjonen?
- b) Dersom det svares ja på punkt a), bør Norge ratifisere konvensjonen?
- c) Dersom det svares nei på punkt a), bør Norge oppfylle kravene i konvensjonen?

Utdrag av innkomne høringsuttalelser:

Direktoratet for arbeidstilsynet (brev av 15. oktober 2001).

Direktoratet er av den mening at konvensjonen stort sett er uproblematisk når det gjelder «ordinære» arbeidstakere i jordbruket. Når det gjelder denne gruppen, er det kun artikkel 6, nr. 2, som ikke er i samsvar med norsk lovgivning. De påpeker at konvensjonen ikke omtaler avløserordninger, og at det derfor kan være noe tvil om konvensjonen er ment å dekke avløseres situasjon. Dersom en antar at konvensjonen er ment å dekke avløsere, er det flere av konvensjonens krav som ikke er oppfylt i dagens norske regelverk. Det skyldes at arbeidsmiljøloven ikke gjelder på gårdsbruk som ikke nytter annen leid hjelp enn avløserhjelp i en eller annen form.

Direktoratet er av den oppfatning at Norge bør arbeide for å oppfylle kravene i konvensjonen med sikte på ratifikasjon.

Landbruksdepartementet

Landbruksdepartementet tilrår i brev av 23. oktober 2001 at Norge ratifiserer konvensjonen. For en nærmere vurdering av konvensjonen har departementet forelagt disse for Landbrukshelsen, som er landbrukets egen bedriftshelsetjeneste.

Landbruksdepartementet tar i denne omgang ikke noen nærmere stilling til de enkelte elementene i uttalelsen fra Landbrukshelsen, slik at disse står for deres egen regning.

Landsorganisasjonen i Norge (brev av 23. oktober 2001)

Landsorganisasjonen har kommet til at norsk lovgivning - med unntak for kravene i artikkel 6, nr. 2, - er i samsvar med konvensjonen. Artikkelenes krav til selvstendig næringsdrivende samarbeidsplikt, går her lenger enn det norske regelverket, og det synes nødvendig å foreta en lovendring på dette punkt for å få det norske regelverket i tråd med konvensjonens krav.

LO ber om at man sørger for å bringe lovverket i samsvar med disse kravene så snart som mulig, slik at Norge kan ratifisere konvensjonen.

Næringslivets Hovedorganisasjon (brev av 22. oktober 2001).

Næringslivets Hovedorganisasjon opplyser at de ikke organiserer arbeidsgivere innenfor landbrukssektoren. NHO viser til at Landbrukets Arbeidsgiverforening har avgitt egen uttalelse og at NHO støtter de kommentarer og konklusjoner som der er fremkommet.

Landbrukets Arbeidsgiverforening (brev av 16. oktober 2001).

LA mener at norsk lovgivning etterlever konvensjonens krav for de aller fleste arbeidstakere som er ansatt i jordbruket. De påpeker at for de aller fleste arbeidstakere i norsk jordbruk, gjelder Arbeidsmiljølovens sikkerhetsbestemmelser. Den er - etter LAs skjønn - i samsvar med de krav som kommer til uttrykk i konvensjonen, muligens med unntak av konvensjonens artikkel, nr. 2. LA anser imidlertid en endring av loven på dette punkt som lite problematisk i den forstand at denne ikke bør være til hinder for en ratifikasjon. LA er usikker på om konvensjonens krav er oppfylt for avløsere som har direkte ansettelsesavtale med den enkelte gårdbruker. Dersom en nærmere gjennomgang viser at konvensjonens krav er oppfylt også for denne gruppen, er det LAs oppfatning at Norge bør ratifisere konvensjonen.

LA viser til - når det gjelder avløsere - til konvensjonens artikkel 3, som åpner for å unnta avgrensede kategorier av arbeidstakere. Dersom denne kan benyttes for å unnta nevnte gruppe, mener de at Norge trolig allerede nå kan ratifisere konvensjonen.

Norges Bondelag

Norges Bondelag konkluderer med i sitt brev av 19. september 2001 at de ikke vil gå imot norsk ratifisering av konvensjonen. De forutsetter imidlertid at dette ikke vil medføre nye krav og pålegg overfor jordbruket og den enkelte bonde.

Den norske ILO-komiteen (22. november 2001)

Komiteen legger til grunn - når det gjelder de ordinære arbeidstakerne - at det kun er artikkel 6, nr. 2, som ikke er i samsvar med norsk lovgivning. Dagens regelverk inneholder ingen krav om at enmannsvirksomhet i jordbruket skal samarbeide med andre virksomheter om HMS-arbeid når de utfører arbeid på samme arbeidssted. En fremgangsmåte for å oppfylle konvensjonen på dette punkt, er å endre forskrift om arbeidsmiljølovens anvendelse på virksomhet i jordbruket som ikke sysselsetter arbeidstaker. Det kan settes inn en bestemmelse om at enmannsvirksomhet, familiebruk og virksomhet som ikke nytter annen leid hjelp enn avløser, skal medvirke ved samordningen av verne- og miljøarbeidet på arbeidsplassen når de utøver aktiviteter sammen med andre virksomheter (som sysselsetter arbeidstaker eller avløser) på samme arbeidssted. Det finnes allerede en tilsvarende bestemmelse i forskrift om arbeidsmiljølovens anvendelse for arbeid i enmannsbedrifter i bygge- og anleggsvirksomhet.

Komiteen forutsetter at norsk lovgivning blir brakt i samsvar med denne artikkelen i konvensjonen, før en eventuell norsk ratifikasjon av konvensjonen.

Når det gjelder avløsere er det flere bestemmelser i norsk regelverk som ikke er i samsvar med konvensjonen. Dette går nærmere frem av Arbeidstilsynets høringsuttalelse til departementet.

Komiteen tilrådte at Norge ratifiserer konvensjonen under forutsetning at det - iht artikkel 3 i konvensjonen - blir gjort et unntak for avløsere.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet gjør oppmerksom på at artikkel 6, nr. 2, i konvensjonen sier at nasjonale lover skal sørge for at når en eller flere arbeidsgivere og en eller flere enmannsvirksomheter utøver aktiviteter på samme arbeidsplass i jordbruket, så skal de samarbeide for å etterleve kravene til sikkerhet og helse. Det vil være nødvendig å gjøre en endring i en forskrift til Arbeidsmiljøloven for å etterleve kravet i konvensjonen. Loven har i dag bare krav om at arbeidsgivere skal samordne sitt arbeid for sikkerhet og helse på arbeidsplassen. Enmannsvirksomheter er ikke nevnt (jf. Arbeidsmiljøloven § 15).

Konvensjonen omtaler ikke avløserordninger. Det kan derfor være noe tvil om konvensjonen er ment å dekke avløsernes situasjon. Dersom en antar at konvensjonen er ment å dekke avløsere, er det flere av konvensjonens krav som ikke er oppfylt i dagens norske regelverk. Det skyldes at arbeidsmiljøloven ikke gjelder på gårdsbruk som ikke nytter annen leid hjelp enn avløserhjelp i en eller annen form.

Med hjemmel i artikkel 3 i konvensjonen kan det gjøres unntak for denne gruppen arbeidstakere for Norges vedkommende. Artikkel 3, nr. 1.b krever imidlertid at dersom det blir gjort et slikt unntak, skal det settes opp en plan slik at alle foretak og alle kategorier arbeidstakere gradvis blir dekket. De fleste av disse tiltakene vil kunne bli oppfylt gjennom en endring i den samme forskrift som er nødvendig for å oppfylle artikkel 6, nr. 2 i konvensjonen. Departementet vil vurdere nærmere om de nevnte tiltak bør gjennomføres, før det tas endelig standpunkt til om konvensjonen bør ratifiseres av Norge.

Konklusjon

Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil arbeide videre med å vurdere om Norge bør ratifisere konvensjonen og eventuelt gjennomføre de nødvendige tiltak, herunder de forskriftsendringer som er nevnt ovenfor.

Departementet legger til grunn at spørsmålet om norsk ratifikasjon av denne konvensjonen ikke er av en slik viktighet at det er nødvendig å innhente Stortingets samtykke til å ratifisere den. Det vises til at en ratifikasjon av konvensjonen ikke vil kreve lovendringer.

3 Norsk ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 175 om deltidsarbeid av 1994, som ble vedtatt på Arbeidskonferansen i 1994

Bakgrunn

Denne konvensjonen ble vedtatt på arbeidskonferansen i Geneve i 1994 og lagt frem for Stortinget i St. meld. nr. 36 (1994-95) om den 81. internasjonale arbeidskonferanse i Geneve, 1994.

Som det fremgikk på sidene 6 og 7 i meldingen, måtte det vurderes nærmere om det var behov for lovendringer for å kunne oppfylle konvensjonsforpliktelsene. Dette gjaldt særlig forskrifter til aksjeloven. Departementet fant det naturlig at saken ble lagt frem for Stortinget på nytt etter at disse spørsmålene er blitt avklart.

Kort om innholdet i konvensjonen

Konvensjonen inneholder bestemmelser om hvilke rettigheter deltidsansatte skal ha i forhold til de heltidsansatte. Hovedprinsippene er at de deltidsansatte skal ha tilsvarende rettigheter som heltidsansatte på en del grunnleggende områder som for eksempel retten til å organisere seg, forhandle kollektivt og opptre som arbeidstakernes representant. Videre skal de deltidsansatte ikke motta lavere gunnlønn (pro-rata) enn heltidsansatte bare på grunn av at de arbeider deltid, de skal ha de samme rettigheter når det gjelder sosiale rettigheter, vern i forbindelse med fødsel/adopsjon, oppsigelsesvern, betalt ferie, sykefravær m.v.

Forskjeller mellom norsk rett og konvensjonen

I hovedsak byr ikke konvensjonen på problemer i forholdet til norsk rett da heltidsansatte og deltidsansatte i det vesentlige er likestilt. Arbeidstakernes representasjon i styrende organer i forhold til aksjelovens forskrifter var imidlertid ikke i samsvar med konvensjonen da den ble vedtatt.

Status i dag

Konvensjonen var, som nevnt over, i overensstemmelse med norsk regelverk, med unntak av reglene om arbeidstakernes rett til representasjon i styrende organer etter selskapslovgivningen. Disse forskriftene til selskapslovgivningen om representasjon ble endret 6. juli 2001. De nye reglene er fullt ut i samsvar med ILO-konvensjonen. Departementet kan derfor ikke se at det lenger foreligger noen ratifikasjonshindringer.

Den norske ILO-komiteens tilråding

Den norske ILO-komiteen behandlet denne saken på sitt møte 18. desember 2001.

Komiteen er av den oppfatning at konvensjonen har vært i overensstemmelse med norsk regelverk på området, med unntak av reglene om arbeidstakeres rett til representasjon i styrende organer etter selskapslovgivningen. Disse forskriftene til selskapslovgivningen om representasjon, er endret. Dette medfører at det ikke lenger foreligger noen ratifikasjonshindringer.

Komiteen tilrår derfor at Norge ratifiserer konvensjonen.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet slutter seg til tilrådingen fra ILO-komiteen om at Norge ratifiserer ILO-konvensjon nr. 175 om deltidsarbeid fra 1994.

Det er blitt lagt til grunn at spørsmålet om norsk ratifikasjon av denne konvensjonen ikke er av slik viktighet at det er nødvendig å innhente Stortingets samtykke til å ratifisere den, ettersom det norske regelverket allerede er i samsvar med konvensjonen.

Departementet vil be Utenriksdepartementet foreta den formelle ratifikasjon av konvensjonen.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

t i l r å r :

Tilråding fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet av 14. juni 2002 om ILOs 89. internasjonale arbeidskonferanse i Geneve, 5.-21. juni 2001, blir sendt Stortinget.

Vedlegg 1**Den 89. internasjonale arbeidskonferanse i Geneve,
5.-21. juni 2001.**

Rapport fra den norske statlige delegasjon

1 Innledning

ILOs 89. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Geneve, 5.-21. juni 2001. Av ILOs 175 medlemsstater deltok 158 stater i konferansen. Det deltok i alt 2389 delegater og rådgivere i konferansen.

2 Kortfattet sammendrag

Her følger en kortfattet oversikt over de viktigste sakene som ble drøftet og de vedtak som ble truffet.

For en mer detaljert oversikt vises til de enkelte kapitlene i rapporten og til ILOs egne rapporter fra konferansen.

Ny konvensjon og rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket

Årets arbeidskonferanse vedtok en konvensjon og en rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket.

Fremme av kooperativer

Konferansen hadde en første gangs behandlig av et utkast til rekommandasjon om dette emnet.

Sosial sikkerhet

Konferansen holdt en generell diskusjon om dette emnet.

Debatten om Den globale rapport

I 1998 vedtok ILO en prinsipperklæring om grunnleggende rettigheter i arbeidslivet.

Et viktig ledd i oppfølgingen av Erklæringen er utarbeidingen av en årlig global rapport om grunnleggende prinsipper og rettigheter. Det er andre gangen ILO utarbeider en slik årlig rapport. Rapporten: «Stopping Forced Labour» omhandler tiltak for avskaffelse av tvangsarbeid.

Budsjettspørsmål

Konferansen vedtok et budsjett på USD 434.040.000, motsvarende NOK 4 milliarder, for toårs-perioden 2002-03. Konferansen vedtok også å bruke samme bidragsskala som FNs generalforsamling vedtok i desember 2000.

Gjennomføringskomiteen

Følgende 6 stater ble ført opp under en særskilt paragraf for grove brudd på grunnleggende konvensjoner:

Hviterussland, Colombia, Etiopia, Venezuela, Myanmar og Sudan.

Det ble holdt et særskilt møte i komiteen om Myanmar manglende gjennomføring av konvensjon nr. 29 om avskaffelse av tvangsarbeid.

Fullmaktsspørsmål

Det var som vanlig fremsatt en del klager mot oppnevningen av delegater og rådgivere.

Konferansens Fullmaktskomite foreslo imidlertid ikke å underkjenne noen av fullmaktene i disse tilfellene.

Styringskomiteen

Komiteens oppgave er å ta stilling til prinsipielle og praktiske sider ved gjennomføring av konferansen og den fastsetter i detalj dagsorden for komitemøtene og plenumsmøtene mv.

Besøk av statsoverhoder

Presidenten i Tanzania, Benjamin Mkapa, var i år særskilt invitert til konferansen. Han holdt et innlegg i forbindelse med et særskilt høynivåmøte om tidsbundne programmer for avskaffelse av de verste former for barnearbeid i enkelte land. Dette særskilte høynivåmøtet gjaldt lansering av programmer for avskaffelse av slikt barnearbeid innen en fastsatt tidsperiode. Programmene vil først bli lansert i El Salvador, Nepal og Tanzania.

Konferansens formannskap

Den filippinske arbeidsminister, Sto. Tomas, ble valgt til president for konferansen.

Visepresidenter fra de tre gruppene var: Cecilia Bannerman fra Ghana, regjeringsgruppen;

Arthur Joao Donato fra Brasil, arbeidsgivergruppen; Jean-Claude Parrot fra Canada, arbeidstakergruppen.

Kortfattet oppsummering

Konferansen var en utpreget fagkonferanse uten de store politiske motsetningene. For første gang på flere år var det enstemmighet mellom de tre gruppene i alle de viktigste faglige spørsmålene som kom opp på denne konferansen.

3 Dagsorden

Styret hadde vedtatt følgende dagsorden for årets Arbeidskonferanse:

1. Rapport fra Styret og Generaldirektøren og Den globale rapport
2. Finans- og budsjettspørsmål

3. Gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner
4. Sikkerhet og helse i jordbruket (annen gangs og sluttbehandling)
5. Fremme av kooperativer (med sikte på en rekommandasjon)
6. Sosial sikkerhet - aktuelle saker, utfordringer og perspektiver (generell diskusjon, engangsbehandling)
7. Fullmaktskomiteen
8. Styringskomiteen

Drøfting av sak 1, dvs. de to rapportene, fant sted i konferansens plenum. Det ble nedsatt egne komiteer for hver av sakene 2 - 8. Den særskilte sesjon om situasjonen for arbeidstakerne i de okkuperte arabiske områder, fant sted i konferansens plenum.

4 Norsk deltaking på konferansen

Statssekretær Marianne Seip Haugsnes deltok på konferansen 11.-13 juni. Statssekretæren hadde også et møte med ILOs Generaldirektør Somavia.

Observatør fra Stortinget

Stortingsrepresentant Sverre Hoddevik deltok på årets konferanse.

Den norske delegasjon

Sammensetningen av den norske delegasjon fremgår av undervedlegg 1.

5 Plenumsdebatten om Den globale rapport og Generaldirektørens rapport

Den globale rapport

Debatten i plenum om den globale rapport fant sted siste uke på konferansen. Til grunn for debatten forelå rapporten: «Stopping Forced Labour» (Global Report under the Follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, ILO, 2001).

Generaldirektørens rapport

Generaldirektøren hadde i år valgt «Reducing the Decent Work Deficit - a global challenge» som sitt særskilte tema for denne debatten. Til grunn for debatten forelå Generaldirektørens rapport om dette emnet.

Statssekretær Marianne Seip Haugsnes holdt et innlegg i denne debatten, se undervedlegg 3.

Direktør Erik Hoffs innlegg er gjengitt i undervedlegg 4.

IMEC

Det gjøres innledningsvis oppmerksom på at forkortelsen «IMEC», som er brukt flere steder i rapporten, står for gruppen av de industrialiserte vestlige land med markedsøkonomi, 25 land i alt.

6 Finanskomiteen

Finanskomiteen, som bare består av representanter for regjeringene, ble ledet av Mr. J-J Elmiger fra Sveits, med Mr. P. Klekner fra Ungarn som nestleder.

Norges representant i komiteen var avdelingsdirektør Øyvind Vidnes fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Komiteens viktigste oppgaver var å fremme forslag til programbudsjett for 2002-2003 og fastsette bidragsskalaen, dvs. hvor stor andel av budsjettet de enkelte medlemsstater skal dekke.

Det forelå forslag til budsjett som var vedtatt ved konsensus på styremøtet i mars s.å. Rammen for budsjettforslaget lå 5 mill. USD over nominell nullvekst. Styret foreslo samtidig at ILOs nye bidragsskala skulle baseres på den bidragsskala som ble vedtatt av FNs generalforsamling i desember 2000.

Selv om bl.a. flere IMEC-land ønsket at budsjettnivået skulle baseres på nominell nullvekst, var komiteen innstilt på å følge det kompromisset styret hadde vedtatt i mars og dette kom til uttrykk i debatten. En rekke utviklingsland, som ville få øket sine bidrag gjennom den nye skalaen som var foreslått, gikk sterkt ut mot å endre skalaen i samsvar med FNs vedtak. Etter at en rekke land hadde markert sitt prinsipielle syn, ble likevel styrets forslag vedtatt ved konsensus.

I den etterfølgende avstemning i konferansens plenum ble programbudsjettet og bidragsskalaen vedtatt med 439 stemmer, mens 7 avstod. Budsjettrammen er på USD 434,040,000 eller ca. 4 milliarder NOK. Norges andel etter den nye bidragsskalaen er 0,642%. Med dagens valutakurser vil det årlige norske bidraget til ILO bli nær 13 millioner NOK.

7 Gjennomføringskomiteen

(Gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner vedtatt på tidligere arbeidskonferanser)

Innledning

I samsvar med forretningsordenen for Arbeidskonferansen ble det som vanlig nedsatt en egen komite som behandler medlemsstatenes gjennomføring av ILOs konvensjoner og rekommandasjoner, og som avgav rapport til konferansen om dette.

Komiteen hadde i år 232 medlemmer. Av disse var 125 regjeringsrepresentanter, 24 arbeidsgiverrepresentanter og 83 arbeidstakerrepresentanter.

I tillegg hadde komiteen 207 vararepresentanter. 36 ikke-statlige internasjonale organisasjoner var representert som observatører.

Samlet deltok 474 personer - mot 424 personer i fjor - i komiteens arbeid.

Komiteens formannskap

Komiteen valgte følgende formannskap: Regjeringsrepresentant fra Argentina, Sappia, som formann. Wisskirchen, arbeidsgiverrepresentant fra Tyskland og Cortebeek, arbeidstakerrepresentant fra Belgia, som viseformenn.

Regjeringsrepresentanten fra Sverige, Kerstin Wiklund, ble valgt til komiteens rapportør.

Norsk deltaking

Norsk statlig representant var rådgiver Odd Bruaas fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Landsorganisasjonen i Norge var representert ved sted. fortr. internasjonal sekretær Karen Beate Theodorsen og Næringslivets Hovedorganisasjon ved advokat Nicolay Skarning.

Komiteens oppgave

Komiteens oppgave er å kontrollere at medlemsstatene overholder sine forpliktelser som følge av ratifiserte konvensjoner.

Rapporter og uttalelser fra ILOs Ekspertkomite for gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner er bakgrunns materialet for komitearbeidet.

Det vises til ILO-rapporten: «Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations», Report III (Part 1 A), ILO, 2001.

Som vanlig ble en rekke land også bedt om å gi opplysninger direkte i komiteen.

Arbeidet i komiteen

Komiteen holdt i alt 19 møter. Møtene kan være krevende på flere måter, bl.a. med sene møter. I siste uken varte ett av møtene helt frem til kl. 24.00 om kvelden.

Som vanlig var det først en generell drøfting av ulike sider ved gjennomføring av konvensjoner, om medlemsstatenes konvensjonsforpliktelser etter ILOs konstitusjon og om ILOs kontrollsystem.

Dernest hadde komiteen en generell diskusjon om en rekommandasjon om *lærernes stilling/situasjon* og om flere ILO-konvensjoner om *nattarbeid for kvinner*.

Det vises til slutt i denne rapporten om de enkelte ILO-rapportene som lå til grunn for disse drøftingene.

Deretter drøftet komiteen enkelte utvalgte medlemslands etterlevelse av sine forpliktelser etter ratifiserte konvensjoner. Disse drøftingene - som er komiteens hovedoppgave - tok det aller meste av komiteen tid.

Generell debatt om de internasjonale konvensjoner for arbeidslivet

Som vanlig var det først en generell diskusjon om ulike spørsmål knyttet til ILOs normsystem.

Den generelle del i Ekspertkomiteens rapport legger på mange måter føringer på de emnene som blir tatt opp i denne del av komitedebatten.

Imidlertid ønsker nå en del vestlige regjeringsrepresentanter en endring av denne generaldebatten. De ønsker at man heller - som en mulighet - kan velge et særskilt policyemne, noe som vil virke mer stimulerende og engasjerende for komited medlemmene. Fra nordisk side har vi tidligere støttet et slikt forslag, som vi synes har mye for seg og bør realiseres snarest.

Formannen for Ekspertkomiteen, sir William Douglas, deltok som observatør i denne del av komiteens drøftinger.

I likhet med tidligere holdt talsmannen for henholdsvis arbeidsgiverne og arbeidstakerne lengre innlegg her.

Drøftingene var lagt over samme lest som tidligere og kortfattet kan en si at debatten omhandlet disse hovedpunktene:

- generelle aspekter ved overvåkingssystemet
- standard-politikk
- 50-års markering for vedtakelsen av ILO-konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidstakere for arbeid av lik verd av 1951. (Det skal her merkes at 85% av ILOs 175 medlemsstater har ratifisert konvensjonen.)
- standard-relaterte forpliktelser, rapportering, fremlegging av vedtatte ILO-instrumenter for lovgivende myndigheter mv.
- gjennomføring av konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid. Privatisering av fengselsvesenet og arbeid av innsatte i disse fengslene
- gjennomføring av forskjellige konvensjoner, bl.a. om avskaffelse av alt barnearbeid
- fremme av sysselsettings- og sosialpolitikk
- bistandsvirksomhet og fremme av normvirksomheten
- eksportprosess-soner
- vansker i gjennomføring av konvensjoner og muligheter for ratifikasjon av konvensjoner

IMEC-innlegg

Den amerikanske regjeringsrepresentanten holdt et innlegg på veggen av IMEC i denne del av den generelle debatt. Innlegget var i sin helhet viet forbedring av arbeidsmåtene i komiteen. Om forkortelsen «IMEC» vises til omtalen av dette i rapportens innledning.

Nordisk innlegg

Den norske regjeringsrepresentanten holdt et særskilt nordisk innlegg som også var viet dette temaet. Innlegget er oppsummert slik i komitereferatet:

«The Government member of Norway spoke on behalf of the five Nordic governments represented on the Committee: Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. The Nordic countries supported the views expressed in the IMEC statement. Commenting on the work of the Conference Committee, he noted that the Nordic governments favoured a better organization of the Committee's work to enable it to achieve a higher level of efficiency, transparency and visibility. He noted with satisfaction that the Committee of Experts welcomed the adoption by the Governing Body of a new integrated approach to ILO standards-related activities. The Nordic countries fully agreed with the position of the Committee of Experts that this approach formed part of the ILO's efforts to increase the relevance of its standards system, which constituted a political priority for the Organization.

In this regard, the Nordic countries considered it important to review the schedule of meetings to determine whether the Committee's time could be put to more efficient use, possibly by reducing the time allocated to the general discussion and focusing more on emerging is-

sues or issues of high importance for a Convention or family of Conventions.

The Nordic countries also considered it important for the proper functioning of the Committee that countries asked to appear before it did so at the time requested, since this would give the Committee more time to address important points raised by the Committee of Experts, as well as to discuss individual cases. It would also be desirable to review the process for the selection of cases to determine if it would facilitate the Committee's work if the list were developed by the Committee of Experts in its report, by the Governing Body in March or by some other more appropriate method. To expedite the Committee's work, the list of individual cases should be determined prior to the opening of the Conference. In addition, the criteria for the selection of cases could be reviewed to determine whether they were equitable and whether they were applied in an appropriate manner. It would also be desirable to develop a method for reviewing cases of a more political nature, particularly with regard to countries which had failed over a period of several years to eliminate serious deficiencies, and whose situation had been previously discussed. The process for determining whether the Committee's conclusions properly reflected the substance of the oral responses provided by member States in the Committee should also be reviewed. Finally, it was important to enhance the visibility of the results achieved by the Committee. This could be achieved by working along the lines suggested.

The Nordic countries noted with regret that the governments of 28 countries had not provided information indicating that the instruments adopted by the International Labour Conference during at least the last seven sessions had in fact been submitted to the competent authorities and urged these countries to comply with their submission obligations in the very near future.»

Etter avslutning av denne første del av den generelle debatten, gikk møtet over til å drøfte disse sakene:

Særskilt drøfting av en felles ILO/UNESCO- resolusjon om lærernes stilling

Komiteen hadde en særskilt drøfting av den felles ILO/UNESCO-resolusjonen om lærernes stilling.

Særskilt drøfting av flere ILO-konvensjoner om nattarbeid for kvinner

Til grunn for drøftingene forelå en særskilt rapport av Arbeidsbyrået og Ekspertkomiteen, utarbeidet på bakgrunn av innsendte rapporter om dette emnet fra medlemslandene.

De ILO-konvensjonene det her dreier seg om er nr. 4, 1919, nr. 41, 1931, nr. 89, 1948 og protokoll av 1990 til konvensjon nr. 89.

Konvensjonene er ikke ratifisert av Norge da de er i strid med prinsippet om likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet. Fra norsk side har man lagt vekt på at det ikke må lages særregler for kvinner som kan praktiseres på en slik måte at de hindrer sysselsetting av kvinner.

Særskilt drøfting av Myanmar (Burma) og avskaffelse av tvangsarbeid i landet

Myanmar ble gjenstand for en særskilt drøfting av dets alvorlig manglende gjennomføring av konvensjonen om avskaffelse av tvangsarbeid.

ILOs styrende organer, Arbeidskonferansen og Styret, har fulgt Myanmar's svært grove brudd på ILO-konvensjonen om tvangsarbeid meget tett i 90-årene.

Organisasjonen har brukt sine viktigste påvirkningsmidler og har over lang tid foretatt en nitidig gransking av forholdene og utsatt landet for sterk internasjonal kritikk på grunn av disse grove bruddene som organisasjonen har avdekket.

Styret vedtok - for første gang i sin 80-årige historie - å ta i bruk artikkel 33 i ILOs konstitusjon. Artikkel 33 hjemler mulighet for - i tilfelle av manglende etterlevelse og iverksetting av en Granskingskommisjons tilrådinger - å be Arbeidskonferansen om å treffe passende og hensiktsmessige tiltak for å sikre slik overholdelse.

Arbeidskonferansen i 2000 vedtok at landet skulle drøftes på et særskilt møte i Gjennomføringskomiteen på en kommende Arbeidskonferanse dersom Styret fattet vedtak om det.

På styremøtet i november 2000 ble det vedtatt å iverksette Arbeidskonferansens resolusjon om Burma.

Landet ble gjenstand for en omfattende drøfting i komiteen.

Sverige - i egenskap av EU-formannsskapet - holdt et innlegg på vegne av EU, som også flere øst- og sentraleuropeiske land og Norge sluttet seg til. Substansdelen av innlegget er gjengitt slik i komiterapporten:

«... On many occasions, the European Union had made it clear that, in order for the Conference to lift the measures taken under article 33 of the ILO Constitution, it needed to be assured that forced labour was completely eliminated. Only the ILO could make such an assessment. The European Union had urged the Government to resume its cooperation with the ILO and to allow a full-time ILO presence in the country with a view to verifying whether the Government had put an end to the practice of forced labour and enabling the ILO to provide technical assistance to that end. In that context, he welcomed the decision taken by the Government to resume cooperation with the ILO and noted the agreement on the modalities for an objective assessment of the practical implementation of the recommendations of the Commission of Inquiry. The High-Level Team should be allowed complete freedom of movement throughout the entire territory and be trusted that the authorities would provide any security measures necessary. The Team should also have full freedom of access to speak to anybody it wished to, including Daw Aung San Suu Kyi and other NLD leaders. The Team should decide upon the timing of its visits and on its programme. Finally, the Director-General should have complete freedom to decide on the composition of the High-Level Team. He noted the commitments entered into by the Government in that regard.

Finally, he emphasized that a three-week mission was not enough. Further steps needed to be taken. He expressed the belief that a full-time ILO presence in the country was necessary to assist the Government to implement the legislative measures it had adopted and verify their implementation. He looked forward to receiving the report of the High-Level Team following its mission in September with a view

to considering its implications for further action at the Governing Body in November 2001.»

Møtet konkluderte med å vedta at Generaldirektøren utpeker en høynivådelegasjon med det formål å foreta en objektiv kartlegging av tvangsarbeidssituasjonen i landet.

Denne rapporten fra høynivådelegasjonen vil bli drøftet av Styret på dets møte i november 2001.

Det ble utarbeidet en særskilt delrapport - del 3 - om komiteens drøftinger av Myanmar (Burma).

Om situasjonen i Myanmar (Burma) kan det nevnes at de militære har en dominerende rolle i hele bredden av samfunnslivet. All handel og investeringer kontrolleres av de militære. På denne bakgrunn er det realistisk å konkludere med at den ILO-resolusjonen som ble vedtatt om Myanmar på Arbeidskonferansen i juni 2000, kun har medført kosmetiske endringer mht det faktiske omfanget av tvangsarbeid i landet.

Kontroll med medlemsstatenes etterlevelse av sine forpliktelser

Komiteens viktigste oppgave gjelder diskusjon av enkelte medlemslands etterlevelse av sine forpliktelser etter ratifiserte konvensjoner. Komiteen bruker det aller meste av sin tid på disse diskusjonene.

Som nevnt foran er det reist spørsmål om en endring av komiteens arbeidsordning for at det kan avsette enda mer tid til drøftingen av enkeltland.

24 land måtte forklare seg om sitt lands gjennomføring av de aktuelle konvensjonene.

De 24 land fordelte seg slik på de forskjellige regionene:

Fra Asia: India, Iran, Japan, Myanmar (Burma), Pakistan, Qatar, og De forente arabiske emirater.

Fra Afrika: Djiboti, Etiopia, Kenya, Sudan og Swaziland.

Fra Amerika: Chile, Colombia, Costa Rica, Guatemala, Panama, Peru og Venezuela.

Fra Europa: Hviterussland, Portugal, Spania, Tyrkia og Ukraina.

De mest sentrale konvensjonene som statene ble bedt om å forklare seg gjaldt nr. 29 om tvangsarbeid, nr. 87 og 98 om organisasjonsfrihet, nr. 111 om diskriminering i sysselsetting og yrke og nr. 95 om sikring av avlønning og nr 138 om minstealder for adgang til sysselsetting, samt en del andre konvensjoner.

Fremskritt i gjennomføringen av konvensjoner

Komiteen merket seg at det i løpet av siste år var gjort betydelige fremskritt i gjennomføringen av ratifiserte konvensjoner i en del land. I para 210 i Ekspertkomiteens rapport fremgår det at i 46 tilfeller i til sammen 36 land var det blitt foretatt endringer i lov og praksis som følge av Ekspertkomiteens merknader.

2276 tilfeller av slike fremskritt var nå blitt registrert siden Ekspertkomiteen begynte med slik registrering i 1964.

Særskilte tilfeller - manglende gjennomføring av ratifiserte konvensjoner

De land som blir ført opp under særskilt paragraf for manglende gjennomføring av ratifiserte konvensjoner i komiterapporten, blir utsatt for sterk kritikk fra det internasjonale samfunnets side. Det dreier seg om grove interne brudd, så som drap på fagforeningsledere og arbeidstakere, tvangsarbeid, barnarbeid, diskriminering i arbeidslivet, manglende utbetaling av lønn med mer.

I år ble flere land enn på lang tid ført opp under en særskilt paragraf. Det gjaldt følgende 6 land:

Hviterussland

Regjeringen blir sterkt kritisert for at den på flere områder begrenser utøvelsen av organisasjonsretten både i lov og praksis. Landet ble - som det eneste land på ILO's 6. europeiske regional konferanse i desember 2000 - kritisert for grove brudd på denne konvensjonen.

Komiteen bad om at denne lovgivning og praksis - som er helt uforenlig med konvensjonens prinsipper - opphører og at Regjeringen i sin neste rapport til ILO kan rapportere om en positiv utvikling på området.

Under drøftingene holdt den norske regjeringsrepresentanten - på vegne av de nordiske land og Nederland - et innlegg som er slik oppsummert i komiteferatet:

«The Government member of Norway, speaking on behalf of the Governments of Denmark, Finland, Iceland, Sweden, the Netherlands and Norway, drew the Conference Committee's attention to the serious violations of trade union rights in Belarus. He placed particular emphasis on the Government's interference in the internal affairs of trade unions and on the restrictive trade union registration provisions in the national legislation. In this regard, he stressed that none of the practices denounced by the Belarus trade unions had been stopped. They therefore asked the Government of Belarus to address this serious situation in a constructive manner to ensure full compliance with the provisions of Convention Nos. 87 and 98, both ratified by the Government of Belarus, and to fully respect freedom of association in law and practice. He called upon the Director-General to take, as soon as possible, all necessary measures to ensure the Government's compliance with the provisions of Convention Nos. 87 and 98 and to promote effective collective bargaining and social dialogue in the country.»

Colombia

Komiteen drøftet nok en gang landets alvorlige brudd på konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet. Denne sak har pågått i mange år uten at myndighetene har truffet de nødvendige tiltak for å sikre samsvar med konvensjonen. Alvoret i saken gjelder de omfattende drap på fagforeningsledere og medlemmer som finner sted i landet.

Om forholdene i landet og Norges engasjement i fredsprosessen kan nevnes: Colombia er et av de mest voldelige land i verden. Den væpnede konflikt har vart i mer enn 40 år. Selv om geriljaens kamp også er ideologisk betinget, er det neppe tvil om at bakgrunnen for konflikten er grunnleggende sosiale- og økonomiske skjevheter i samfunnet. Norge deltar aktivt i fred-

sprosessen. Nordmannen Jan Egeland er i dag FN's Generalsekretær, Kofi Annans, spesialutsending for fredsprosessen. Det pågår i dag en dialog mellom regjeringen og de to store geriljaorganisasjonene. Norge spiller en aktiv rolle i disse fredsbestrebelsene og har i den forbindelse nettopp åpnet en ambassade i Bogota.

FARC er den største geriljabevegelsen. Den har 15-20 000 mann under våpen og er økonomisk «selvforsynt» bl.a. gjennom innkreving av beskyttelsespenger av narkotikahandelen og av løsepenger av kidnappinger. For å legge forholdene til rette for forhandlinger ble FARC av regjeringen for to år siden tildelt en frisone i den sørlige delen av landet. Partene er ennå ikke kommet særlig nærmere en fredsløsning, men gjennom den nylig opprettelsen av en tilrettelegger-gruppe bestående av 10 land, deriblant Norge, er den internasjonale deltakelsen i prosessen formalisert.

En virkelig prøvesten for fredsprosessen er regjeringens evne og vilje til å få kontroll over de paramilitære gruppene.

Colombia er i dag det land i Latin-Amerika som får mest støtte fra Norge etter Nicaragua og Guatemala. Norge har lovet finansiell støtte til Colombia som vil bli kanalisert mot humanitær innsats, støtte til menneskerettighetsarbeid, direkte støtte til det sivile samfunn og støtte til fredsrelaterte tiltak.

De viktigste mottakere er Flyktningerådet, Norges Røde Kors (ICRC), UNHCHR, UNHCR, FN's spesialutsending samt to lokale NGO'er, ILSA og ALDHU.

Under drøftingene leste den britiske arbeidstakerrepresentanten i komiteen opp navnene på de 47 colombianske fagforeningsmedlemmene som er blitt myrdet hittil i år. Det ble holdt ett minutts stillhet i komiteen til minne om alle de som er blitt drept på grunn av all volden i landet.

Sverige - i egenskap av EU-formannsskapet - holdt et innlegg på vegne av EU, som også Island og Norge sluttet seg til, da det fullt ut dekket våre synspunkter i denne saken. De to siste avsnittene i innlegget er gjengitt slik i komitereferatet:

«... It was clear that, to a large extent, the paramilitary groups were responsible for the violence against trade unions. However, the European Union also emphasized the responsibility of the Colombian Government to protect its citizens from any kind of violence and to bring any perpetrators of violations against human rights and workers' rights to justice. The European Union urged the Government of Colombia to take urgent and effective steps to ensure the legal and physical protection of those effected. It also called upon the Government to continue its efforts to effectively combat the paramilitary groups and to take concrete action to dismantle these groups by arresting, prosecuting and punishing those involved in such activities. The European Union also strongly deplored the persistence of impunity in Colombia, especially in regard to human rights and workers' rights violations, which was a fundamental obstacle to the observance and implementation of human rights in the country.

The violence had now reached such a level that every effort possible had to be made by all parties concerned to mitigate the escalation of the violence. She urged the Colombian Government and the social partners to cooperate constructively in trying to find every possible measure to address effectively the violence affecting trade union members. She also believed that the ILO could and should play a more

proactive and supportive role, assisting the Colombian Government and the social partners in their efforts to develop protection mechanisms, find solutions and at the same time monitor the situation. Since the case of Colombia was on the agenda of the Governing Body following the Conference, and the report of the Special Representative of the Director-General for cooperation with Colombia would be discussed there, the European Union would address the operational aspects of the case in that context.

Finally, she emphasized that the only long-term sustainable solution to the situation in Colombia was peace. The European Union therefore welcomed and supported every positive step taken in support of the peace process.»

Komiteen uttrykte håp om at de colombianske myndigheter kan opplyse om fremskritt innen lovgivning og praksis på dette området til førstkommende møte i Ekspertkomiteen.

Etiopia

Landet ble ført opp under en særskilt paragraf for brudd på konvensjon nr. 87 om organisasjonsfrihet.

Venezuela

Landet ble, i år - som i fjor - ført opp under en særskilt paragraf for brudd på konvensjon nr. 87 om organisasjonsfrihet.

Regjeringen ble nok en gang sterkt kritisert for at den fortsatt på flere områder begrenser utøvelsen av organisasjonsretten.

Komiteen bad om at denne praksis - som er helt uforenlig med konvensjonens prinsipper - opphører og at Regjeringen i sin førstkommende rapport til ILO kan rapportere om fremgang på dette området.

Alvorlig manglende gjennomføring gjennom flere år

Ved å bli ført opp under denne paragraf i komiterapporten blir vedkommende land utsatt for et meget sterkt moralsk og politisk påtrykk fra det internasjonale samfunn side om å holde seg til frivillig inngåtte avtaler.

Det er ikke ofte noe land blir ført opp her. I år ble imidlertid følgende to land ført opp:

Myanmar (Burma)

Landet ble ført opp her for alvorlig manglende gjennomføring i nærmere 40 år av konvensjon nr. 87 om organisasjonsfrihet.

Under drøftingene holdt den norske regjeringsrepresentanten et innlegg på vegne av de nordiske land, som er gjengitt slik i komitereferatet:

«The Government member of Norway, speaking on behalf of the Governments of Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, expressed the regret of the Nordic countries that the Government had not submitted the required reports to the Committee of Experts. In this context, he recalled that the Committee of Experts had been commenting upon the Government's continued failure to implement Con-

vention No. 87 in law and practice for over 40 years. The Nordic Governments urged Myanmar to adopt the necessary measures to ensure the right of workers to establish, without previous authorization, and to join - subject only to the rules of the organizations concerned - unions, federations and confederations of their own choosing, for the furtherance and defence of their interests. The Nordic Governments requested that Myanmar adopt the necessary measures to guarantee fully the right to organize and requested it to supply with its next report a copy of the most recent draft revision of the Trade Unions Law, so that the ILO might assess its conformity with the provisions of the Convention.»

Komiteen uttrykte dyp bekymring over forholdene i landet på dette området og over totalt manglende fremskritt i gjennomføringen av konvensjonen.

Komiteen rettet en inntrengende henstilling til de burmesiske myndigheter om snarest å sikre samsvar i lov og praksis med konvensjonens bestemmelser.

Sudan

Sudan ble - som i 1997, 1998 og i 2000 - ført opp under en særskilt paragraf for manglende gjennomføring av konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid.

I år ble landet ført opp under denne paragrafen for alvorlig og vedvarende brudd på tvangsarbeidskonvensjonen.

Komiteen uttrykte nok en gang dyp bekymring over de omfattende og grove bruddene på disse menneskerettighetene som finner sted i landet. Den henstilte til Regjeringen om systematisk å iverksette tiltak for å finne en løsning på disse alvorlige problemene og å besvare de spørsmål Ekspertkomiteen i denne sammenheng har kommet med.

Vedtak av komiterapporten i plenum

Komiterapporten ble enstemmig vedtatt av konferansen.

Bakgrunnsdokumentasjon og rapporter

For en mer utfyllende rapport fra komiteens arbeid og nærmere opplysninger om de enkelte land, vises det til disse konferansedokumentene:

- Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations', Report III (Part 1 A), ILC, 89th Session 2001,
- Night Work of Women in Industry, ILC, 89th Session, 2001,
- Report of the Seventh Session of the Joint ILO/UNESCO Committee of Experts on the
- Application of the Recommendation concerning the Status of Teachers (CEART), ILC,
- 2001.
- Reports of the Committee on the Application of Standards:
- Part one: General Report,
- Part two: Observations and information concerning particular countries,
- Part three: Special sitting concerning the application by Myanmar of the Forced Labour
- Convention, 1930 (No. 29), Provisional Record No. 19, ILC, 2001.

Oppsummering og konklusjoner av komitearbeidet

I de senere år har først og fremst de vestlige regjeringsrepresentanter i komiteen ønsket en omlegging av komitearbeidet med sikte på å effektivisere dette overvåkingssystemet. Dette initiativet fra de vestlige land må sees i sammenheng med det mer omfattende arbeidet som pågår i organisasjonen for å modernisere og styrke ILO's normvirksomhet og kontrollsystem.

Den amerikanske regjeringsrepresentanten holdt i denne forbindelse et innlegg på vegne av IMEC, der det ble fremsatt flere forslag til måten dette kan gjøres på.

Den norske regjeringsrepresentanten holdt et innlegg på vegne av de nordiske land, der det ble gitt støtte til IMEC-innlegget, med vekt på forbedringer vi fra nordisk side særlig er opptatt av.

For første gang ble det holdt et særskilt møte i komiteen om et enkelt land, dvs. Myanmar (Burma) og konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid.

Sverige holdt - i egenskap av formannsvervet i EU - et innlegg på vegne av EU, flere øst- og sentraleuropeiske land og Norge. Det var naturlig for Norge å slutte seg til dette innlegget da innholdet i det fullt ut samsvarte med norske holdninger i saken.

Det er første gang at EU holder et felles innlegg i komiteen.

Det var 24 land som i år forklarte seg for komiteen. Landene var noenlunde likt fordelt på de 4 verdensdelene. Regjeringene ble bedt om å forklare seg om de mest sentrale ILO-konvensjonene, noe vi fra nordisk side finner å være en helt riktig prioritering.

I løpet av siste år er det blitt registrert 46 tilfeller av fremskritt i gjennomføringen av konvensjoner i 36 medlemsland, som følge av Ekspertkomiteens merknader. Dette bør være en bekreftelse på at kontrollsystemet virker i praksis.

I år ble hele 6 stater oppført under særskilt paragraf i komiterapporten. Dette er et høyt tall og høyere enn det har vært på lenge. Det er i denne sammenheng viktig å understreke at komiteen ikke skal oppfattes som et tribunal som fordømmer stater. Arbeidet i komiteen er basert på dialog og samarbeid. Dersom dette samarbeidet - vanligvis gjennom lengre tid - imidlertid ikke fører frem til noen akseptabel løsning, ser komiteen seg nødt til å legge et *moralsk og politisk* press på vedkommende stat ved å føre landet opp under en særskilt paragraf i komiterapporten.

Det er ingen medlemsstat i ILO som ønsker å få et slikt internasjonalt kritisk søkelys rettet mot seg. Den norske regjeringsrepresentanten holdt et innlegg på vegne av de nordiske land og Nederland ved behandlingen av Hviterussland og konvensjon nr. 87 og ett på vegne av de nordiske land ved behandlingen av Myanmar (Burma) og konvensjon nr. 87.

Ved behandlingen av Colombia og konvensjon nr. 87 holdt Sverige - som EU-formann - et innlegg som også Island og Norge hadde sluttet seg til.

Fra norsk side er vi godt fornøyd med de resultater som ble oppnådd i komiteen i år.

8 Helse og sikkerhet i jordbruket

Komiteens arbeid gjaldt annen gangs og sluttbehandling av utkast til konvensjon og rekommandasjon om helse og sikkerhet i jordbruket.

Komiteen ble ledet av:

C.H.G Schlettwein, regjeringsrepresentant fra Namibia

Viseformenn var:

T. Makeka - arbeidsgiver-representant fra Lesotho

L. Trotman - arbeidstaker-representant fra Barbados

Rapportør var:

Hr. A.B. Che'man, regjeringsrepresentant fra Malaysia

Norske medlemmer i komiteen var:

Overingeniør Knut Elkjær - Direktoratet for arbeidstilsynet

Rådgiver Petter Nilsen, Landbrukets arbeidsgiverforening

Sekretær Arvid Eikeland, Fellesforbundet

Komiteen avholdt 19 møter. Grunnlaget for diskusjonen i komiteen var ILOs rapporter IV(1) og IV(2A) og IV(2B). Rapportene er utarbeidet av Byrået. Rapport IV(1) inneholder forslag til konvensjon og rekommandasjon, basert på konklusjonene fra komiteens første samling på Arbeidskonferansen i juni 2000. Rapport IV(2A) inneholder en oppsummering av medlemslandenes svar etter at Rapport IV(1) hadde vært på en høring høsten 2000. Rapport IV(2B) inneholder revidert utkast til konvensjon og rekommandasjon, etter høringen.

Bakgrunnen for konvensjonen og rekommandasjonen

ILOs styre vedtok i 1998 at sikkerhet og helse i jordbruket skulle behandles på Arbeidskonferansen 2000. Halvparten av arbeidsstyrken i verden er sysselsatt i jordbruket, og det blir anslått at det er 1,3 milliarder arbeidstakere i denne næringen. Jordbruk regnes som en av de tre farligste næringene ved siden av gruvedrift og bygg og anlegg.

ILOs saksbehandling forut for konferansen

Omkring årsskiftet 1998 - 1999 sendte ILO ut et omfattende spørreskrift til medlemslandene (rapport VI(1)). Spørreskriftet omfattet problemstillinger, utfordringer og oversikt over lovgivning knyttet til sikkerhet og helse i jordbruket. På bakgrunn av svarene fra 85 medlemsland og et enda større antall arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner utarbeidet byrået et utkast til konvensjon og rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket. Svarene på spørreskriftet og utkastene til konvensjon og rekommandasjon er trykket i rapport VI(2).

Nevnte rapporter og utkast var grunnlaget for diskusjonene på Arbeidskonferansen 2000.

Konklusjonene fra Arbeidskonferansen 2000 dannet grunnlaget for forslag til konvensjon og rekommandasjon (Rapport IV(1)), som ble sendt på høring til medlemslandene høsten 2000. Et revidert forslag til konvensjon og rekommandasjon ble utarbeidet, etter høringen (Rapport IV(2B)).

Nasjonal saksbehandling forut for konferansen

ILO-rapporten:» Safety and health in agriculture» ble av Kommunal- og regionaldepartementet sendt til Statens forurensningstilsyn, Sosial- og helsedepartementet, Direktoratet for arbeidstilsynet, Landsbruksdepartementet, Næringslivets Hovedorganisasjon og Landsorganisasjonen i Norge, til uttalelse. Den norske uttalelsen ble også drøftet i Den norske ILO-komiteen.

Det norske svaret på ILO-utkastene ble avgitt den 30. november 2000.

Samarbeid på regjeringssiden

Før komitemøtene var det daglige, generelle koordineringsmøter i IMEC-gruppen. Som i fjor, hadde vi god koordinering med EU-landene, da vi pga. EØS-avtalen har mye felles regelverk. Det var også i år godt samsvar mellom Norges syn og innstillingen til de øvrige nordiske landene. EU-landenes endringsforslag fanget derfor opp svært mye av de forhold som Norge mente måtte endres. Den norske regjeringsrepresentanten hadde også i år et svært nyttig samarbeid med regjeringsrepresentanten for Sveits under de daglige forberedelsene til komitemøtene.

Den generelle debatten

Etter en innledning fra representanten for ILOs generalsekretær, hadde viseformannen fra arbeidsgiverne det første innlegget i den generelle debatten. Han ga også i år uttrykk for at han ikke følte det nødvendig med en særskilt konvensjon for sikkerhet og helse i jordbruket. Arbeidsgiversiden var imidlertid villig til å imøtekomme regjeringenes og arbeidstakersidens ønske om en konvensjon, forutsatt at den fanget opp arbeidsgiversidens synspunkter og var tilstrekkelig fleksibel til å kunne ratifiseres av mange. Arbeidsgiversiden var tilfreds med at omtale av enmannsvirksomheter (self-employed farmers) var flyttet fra konvensjonen til rekommandasjonen. Arbeidsgiverene så imidlertid svært alvorlig på at konvensjonen ikke inneholdt formuleringen «så langt som rimelig mulig» (as far as reasonably practicable) når det gjaldt en del av kravene.

Viseformannen fra arbeidstakerne mente formuleringen «så langt som rimelig mulig» ikke var nødvendig og hensiktsmessig. Arbeidstakerne var villig til å akseptere at omtale av enmannsvirksomheter ble flyttet fra konvensjonen til rekommandasjonen.

Brasils regjeringsrepresentant rapporterte at de hadde innført en ny lovgivning om sikkerhet og helse i landbruket, inspirert av teksten fra Byrået

Japans regjeringsrepresentant sa at konvensjonen var viktig. Det er imidlertid svært viktig at den tar hensyn til de ulike forholdene fra land til land.

Australias regjeringsrepresentant understreket at landet ser sikkerhet og helse i landbruket som viktig. Det er imidlertid for tidlig og uhensiktsmessig med en konvensjon på området nå, da den sannsynligvis må revideres allerede i 2003 i forbindelse med forslaget om nye arbeidsmetoder for ILO («integrated approach»). Dersom det skal lages et ILO-instrument på området, bør det kun være en rekommandasjon. En eventuell konvensjon bør ta hensyn til ulikhetene fra land til land, og ikke være for beskrivende og detaljert.

Behovet for en konvensjon ble understreket i innlegg fra flere land, bl.a. Elfenbenskysten, Algerie, Zambia, Egypt, Syra, Sør-Afrika, Kenya og statene i

Karibia. Flere av disse påpekte også behovet for en fleksibel konvensjon. En avstemning på Arbeidskonferansen 2000 hadde dessuten fastslått at det var flertall for en konvensjon.

Forhandlingene

Det var ofte uenighet mellom arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden. Derfor var det i stor grad regjeringsrepresentantenes uttalelser som avgjorde sakene. Sakene gikk imidlertid sjelden til avstemning. Regjeringsrepresentantene for 22 afrikansk land koordinerte sine synspunkter, og hadde en felles talsmann. Disse landene utgjorde dermed en stor og viktig blokk. EU-landenes felles uttalelser veide også tungt. Ofte hadde de afrikanske landene og EU-landene felles syn på sakene, og dette var ofte utslagsgivende.

De enkelte problemstillingene

Virkeområde

Det var en lang debatt om konvensjonen skulle omfatte skogbruk og skogbruksaktiviteter. Man endte med at konvensjonen skulle omfatte skogbruksaktiviteter som gjennomføres i et jordbruksforetak. Akvakultur (havbruk mv.) er nå ikke lenger nevnt i definisjonen av jordbruk.

Generelle bestemmelser

Arbeidsgiversiden fremmet forslag om at formuleringen «så langt som rimelig mulig» (as far as reasonably practicable) skulle tas inn i bestemmelsen om nasjonal politikk for å kontrollere alle risikoforhold i arbeidsmiljøet i jordbruket. Dette førte til en lang diskusjon. Forslaget falt i avstemning ved hånd-sopprekning.

Arbeidstakersiden fremmet et forslag, som de også satte fram året før, om at konvensjonen skulle omtale ordninger for regionale verneombud i landbruket, oppnevnt av fagforeningene. Forslaget fikk ikke gjennomslag. Innen landbruket er det bare Sverige som har en slik ordning i dag. Norge har regionale verneombud i bygg og anlegg, men ikke i landbruket.

Forebyggende tiltak og vernetiltak

Generelt

Regjeringsrepresentantene fra Finland, Irland og Storbritannia fremmet forslag om at formuleringen «så langt som rimelig mulig» skulle tas inn i bestemmelsen om arbeidsgivers plikt til å sikre arbeidstakernes sikkerhet og helse. Begrunnelsen var at bestemmelsen ellers ville bli for absolutt, ut fra fortolkningen i lovsystemet i disse landene. Det ble igjen en lang diskusjon, som endte i et kompromiss som ga den nødvendige fleksibilitet.

Det ble også debatt om hvordan en skulle formulere kravet til at arbeidsgivere og eventuelle enmannsvirksomheter skal samarbeide om arbeidsmiljø når de utfører aktiviteter på et (felles) arbeidssted.

Man endte med en tekst som bl.a. sier at nasjonale lover skal sørge for at når en eller flere arbeidsgivere og en eller flere enmannsvirksomheter utøver aktiviteter på samme arbeidsplass i jordbruket, så skal de samarbeide for å

etterleve kravene til sikkerhet og helse. Norge må gjøre en endring i Arbeidsmiljøloven for å etterleve dette kravet i konvensjonen. Loven har i dag bare krav om at arbeidsgivere skal samordne sitt arbeid for sikkerhet og helse på arbeidsplassen. Enmannsvirksomheter er ikke nevnt (jf. Arbeidsmiljølovens § 15).

Etter forslag fra arbeidstakersiden ble det enighet om en tilføyelse til teksten fra sekretariatet, slik at arbeidsgiver skal treffe umiddelbare tiltak for bl.a. å stanse enhver operasjon som representerer en umiddelbar, alvorlig fare for sikkerheten og helsen.

Byråets tekst om verneombud ble moderert etter forslag fra den danske regjeringsrepresentanten, slik at retten til å velge verneombud og representanter i arbeidsmiljøutvalg skal være «i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis». Bakgrunnen for forslaget var at dansk lovgivning ikke gir rett til valg av verneombud i de minste virksomhetene.

Arbeidstakersiden fremmet forslag om at arbeidstakere skulle ha rett til å rådføre seg med, og bli besøkt av, regionale verneombud hvis virksomheten de arbeider i er for liten til at arbeidstakerne har rett til å velge verneombud etter nasjonal lovgivning. Arbeidsgiversiden erklærte forslaget som uakseptabelt, og det ble trukket.

Maskinsikkerhet og ergonomi

Det ble enighet om endringer i teksten fra Byrådet, som innebærer at bruksanvisning og tilsvarende informasjon til brukeren skal være på det eller de offisielle språkene i brukerlandet.

Teksten fra Byrådet ble endret, slik at det ikke kreves en godkjenning av myndighetene for å bruke en landbruksmaskin til andre formål enn den er konstruert for. Kravet er at bruk til andre formål enn det opprinnelige, skal være vurdert som sikkert i henhold til nasjonal lovgivning og praksis.

Håndtering og transport av materiell

Konvensjonen sier at kompetent myndighet skal fastsette krav til sikkerhet og helse i forbindelse med håndtering av produkter og gjenstander, særlig manuell håndtering. Kravene skal være basert på en risikovurdering, tekniske normer og synspunkter fra medisinsk hold. Det ble gjort en tilføyelse i teksten fra Byrådet, slik at dette skal gjøres i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis.

Kjemikalier

Arbeidstakersiden fremmet forslag om at konvensjonen skulle stille krav til eksportører av kjemikalier som brukes i landbruket. Dette ble begrunnet med at mange utviklingsland ikke har virkemidler til å hindre import av kjemikalier som er forbudt eller underlagt strenge restriksjoner i produsentlandet. Det ble enighet om å ikke ta en slik formulering inn i konvensjonsteksten, da det eksisterer egne internasjonale avtaler om handel med kjemikalier som bl.a. omhandler krav til eksportørene (Rotterdam-konvensjonen).

Andre tiltak

Arbeid av barn og ungdom

I likhet med i fjor, hadde regjeringsrepresentantene for flere land, inkludert Norge, problemer med teksten fra Byrået, fordi den satte en absolutt nedre grense på 16 år for personer som settes til arbeid som kan medføre særlig risiko for sikkerhet og helse. I Norge tillater «Forskrift om arbeid av barn og ungdom» at ungdom mellom 15 og 18 år, under visse forutsetninger, kan utføre arbeid som kan medføre særlig risiko for sikkerhet og helse når dette skjer som ledd i praktisk opplæring ved skole eller på lærekontrakt. Forskriften er i tråd med regelverket i EU, hvor Rådskonferansen 94/33/EØF bl.a. sier at medlemslandene må fastsette en aldersgrense på 14 år eller mer for slikt arbeid.

Det ble en lang diskusjon. Både EU-landene, Norge og Sveits satte fram endringsforslag som innebar at konvensjonsteksten skulle vise til, eller sitere tekst fra, konvensjonen om minstealder (nr. 138 av 1973). Det nevnte Rådskonferansen bygger bl.a. på denne konvensjonen.

Både EU og Norge trakk endringsforslagene, da innledningen (preamble) til konvensjonen har en henvisning til konvensjon nr. 138, og da diskusjonen viste at komiteen mente denne henvisningen er tilstrekkelig til å ivareta det nevnte forholdet.

Kvinnelige arbeidstakere i jordbruket

På Arbeidskonferansen 2000 fikk arbeidstakersiden igjennom et forslag om at konvensjonen skulle ha et eget punkt om kvinnelige arbeidstakere i jordbruket. Denne teksten ble endret, slik at den ikke omhandler kvinnelige arbeidstakere generelt, men de særlige behovene for slike arbeidstakere i sammenheng med graviditet, amming og fruktbarhet.

Toalett, vaskemulighet, garderobe, spisested mv. og bolig

Etter forslag fra EU-landene ble teksten om husvære endret, slik at det skal fastsettes minstestandarder for husvære som stilles til rådighet for arbeidere som pga. arbeidets art er nødt til å bo midlertidig eller fast i virksomheten. Den opprinnelige teksten sa at det skulle stilles krav passende husvære under slike forhold.

Toalett, vaskemulighet, garderobe, spiserom og lignende skal stilles til disposisjon uten kostnad for arbeidstakerne.

Arbeidstidsordninger

Arbeidstakersiden fremmet forslag om at konvensjonen skulle ha et eget avsnitt om arbeidstidsordninger. Dette fikk støtte fra bl.a. EU-landene og Norge, men møtte motstand fra bl.a. USA. Etter en lang debatt ble arbeidsgiver- og arbeidstakersiden enig om følgende tekst: «Arbeidstid, nattarbeid og hviletid for arbeidstakere i landbruket skal være i samsvar med nasjonal lovgivning eller kollektive avtaler».

Forsikring mot arbeidsulykker og yrkessykdom

Teksten fra Byrådet ble noe endret, bl.a. slik at offentlige trygdeordninger nevnes som en mulighet ved siden av private forsikringsordninger når det gjelder økonomisk kompensasjon ved arbeidsulykker og yrkessykdom. Arbeidstakere i jordbruket skal ha minst samme forsikrings- eller trygdemesig dekning som arbeidstakere i andre sektorer.

Rekommandasjon

Rekommandasjonen inneholder en rekke utfyllende anbefalinger til punktene i konvensjonen. Blant annet at medlemslandene bør etablere et nasjonalt system for overvåking av sikkerhet og helse i arbeidslivet. Systemet bør omfatte både overvåking av arbeidstakernes helse og overvåking av arbeidsmiljøet. Myndighetene bør arbeide for å få utbredt en egnet verne- og helsetjeneste for arbeidstakere i landbruket og etablere prosedyrer for registrering og varsling av yrkesskader og yrkessykdommer.

En nasjonal politikk bør sørge for at sikkerhet og helse i jordbruket blir fremmet gjennom handlingsprogrammer og opplæringsverktøy for å dekke behovene for arbeidstakere og arbeidsgivere i jordbruket.

Oppsummering

Tekstforslaget fra sekretariatet (Rapport IV (2B)) hadde tatt hensyn til svært mye av momentene som kom fram i høringsrunden etter fjorårets Arbeidskonferanse. De fleste av endringene som ble gjort under Arbeidskonferansen 2001, ga konvensjonen større fleksibilitet for å ta hensyn til ulikhetene i arbeidsforholdene verden over.

Norge må gjøre en mindre endring av Arbeidsmiljølovens § 15 for å kunne ratifisere konvensjonen.. Endringen må til for å fange opp kravet om at enmannsvirksomheter og arbeidsgivere som utfører arbeid på samme arbeidssted i landbruket, må samarbeide for å etterleve kravene til sikkerhet og helse på arbeidsplassen.

9 Fremme av kooperativer

Bakgrunn

I erkjennelse av de betydelige politiske, økonomiske og sosiale endringer som har hatt innvirkning på samvirkeforetakenes situasjon over hele verden siden «Rekommandasjon om kooperativenes rolle i utviklingslandenes økonomiske og sosiale utvikling (Nr. 127)» ble vedtatt i 1966, besluttet ILO-styret i mars 1999 å føre opp spørsmålet om fremme av kooperativer for første gangs behandling på dagsordenen til den 89. internasjonale arbeidskonferanse med sikte på revisjon.

Mens kooperativene har en ny rolle å spille både i industriland og i de tidligere kommunistiske land, reflekterer rekommandasjon nr. 127 1960-årenes utviklingsproblematikk med fokus på landbruk. Styret mente at utviklingen av de nye globale arbeidsstandarder kunne utløse samvirkeforetakenes selvhjelpspotensiale og øke deres evne til å skape sysselsetting, avverge sosial utelukkelse og til å konkurrere på den globale markedsplassen.

Komiteens sammensetning

Komiteen ble ledet av:

M. Pliszkiewicz, regjeringsrepresentant fra Polen.

Viseformenn var:

A. Tan, arbeidsgiverrepresentant fra Filippinene,

E. Patel, arbeidstakerrepresentant fra Sør-Afrika.

Rapportør var:

M. Supersad, regjeringsrepresentant fra Trinidad og Tobago.

Komiteen hadde 173 medlemmer hvorav 80 regjeringsmedlemmer, 35 fra arbeidsgiversiden og 58 fra arbeidstakersiden. Norske medlemmer i komiteen var:

Rådgiver Anne Bavre de Saint-Clair, Utenriksdepartementet

Utredningssjef May Woldsnes, Samvirkeutvalget, Det kgl. selskap for Norges Vel

Rådgiver Karin Torp, Handel og Kontor.

Komiteens arbeid

Komiteens arbeid gjaldt første gangs behandling av utkast til rekommandasjon for å fremme kooperativer. Annen gangs og avsluttende behandling vil finne sted på arbeidskonferansen i 2002.

Komiteen avholdt 14 møter. Grunnlaget for diskusjonen i komiteen var ILOs rapporter V (1) og V (2) utarbeidet av sekretariatet. Report V (1) gir en oversikt over den siste utviklingen i lovgivningen og praksis vedrørende kooperativer og inneholder et spørreskrift for ILOs medlemsstater, mens Report V(2) er en samling svar på spørreskriftet og inneholder et konklusjonsforslag. 99 land besvarte spørreskriftet som bestod av spørsmål vedrørende den formen det internasjonale instrumentet burde få; hvilke referanser preambelen skulle inneholde; formål, ramme og definisjon; regjeringenes rolle, arbeidsgiver-, arbeidstaker- og kooperative organisasjoner og deres innbyrdes forhold; den politiske rammen; tiltak for implementering av politikken for å fremme kooperativene og internasjonalt samarbeid.

Komiteens arbeid tok utgangspunkt i svarene på spørreskriftet gjengitt i rapport V (2).

Nasjonal saksbehandling forut for konferansen

Report V (1) ble behandlet i den norske ILO-komiteen den 15. mai 2000. Den norske uttalelsen på spørreskriftet om fremme av kooperativer ble utarbeidet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Justis- og politidepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Næringslivets Hovedorganisasjon og Landsorganisasjonen i Norge hadde avgitt skriftlige uttalelser på forhånd.

Samarbeid på regjeringssiden

Før komitemøtene var det daglige, generelle koordineringsmøter i IMEC-gruppen under ledelse av Canada. Siden det er nedsatt et eget lovutvalg i Norge som vurderer behovet for en alminnelig lov om samvirkeforetak og som skal legge fram forslag til en slik lov, var det nødvendig å være varsom med å slutte seg til punkter i rekommandasjonen som kunne legge bindinger

på dette arbeidet. EU er også i ferd med å forberede en egen lovgivning for samvirkeforetak. Den norske regjerings-representanten hadde et nyttig samarbeid med Finland, Sverige og til dels USA under de daglige forberedelsene til komitemøtene.

Den generelle debatten

Den nye situasjonen for samvirkeforetakene ble drøftet. Det ble vist til at kooperative sysselsatte over 100 millioner kvinner og menn på verdensbasis og at de hadde mer enn 800 millioner medlemmer. ILO har vært involvert i samvirkesaken siden 1920.

Kommunismens sammenbrudd, framveksten av overgangsøkonomier, effekten av strukturtilpasningsprogrammene, globaliseringen, handelsliberaliseringen og de finansielle krisene som førte til større arbeidsløshet og økt utbredelse av fattigdom, var faktorer som har ført til at samvirkeforetakene hadde framstått som selvhjelpsenheter med felles mål gjennom felles virksomhet.

Mens arbeidsgiverne ikke ønsket at samvirkeforetakene skulle behandles annerledes enn andre bedriftstyper og mente at myndighetenes rolle burde reduseres betydelig i forhold til den rollen de var tildelt i rekommandasjon 127, pekte arbeidstakerne på at foretakene var en del av sosiaalsektoren og at det måtte derfor bli et klart skille mellom dem og bedrifter i offentlig og privat sektor. Videre måtte samvirkene være autonome. For arbeidstakerne var en viss innflytelse fra myndighetenes side i form av reguleringer akseptabelt.

Arbeidstakerne ønsket også at det nye instrumentet skulle reflektere ILOs verdier og prinsipper. Det måtte få en universell karakter og dekke alle land. Arbeidstakerne understreket den viktige rollen samvirkeforetakene spilte både når det gjelder sysselsetting, bekjempelse av fattigdom og utbredelsen av retten til anstendig arbeid.

Det ble en lang diskusjon mellom arbeidstakerne og arbeidsgiversiden om innlemmingen av referanser til ILOs Prinsipperklæring om de grunnleggende arbeidsstandarder og rettigheter og konseptet om anstendig arbeid i det nye instrumentet. Arbeidstakerne fikk støtte fra regjeringsrepresentantene i disse spørsmålene.

Arbeidsgiverne var imot fordi de mente at dette var ivare tatt gjennom andre ILO-instrumenter og ikke inngikk i mandatet for komiteens arbeid.

Det var generell enighet om å inkludere likestillingskonseptet. Man ble også enige om å bruke ICAs definisjon av hva et samvirke er. Det ble vedtatt å ta vare på samvirkenes autonomi og uavhengighet og deres rolle for utvikling. Instrumentet skal ha form av en rekommandasjon, selv om enkelte hadde foretrukket en konvensjon. Etter behandling av 175 endringsforslag munnet debatten ut i et konklusjonsforslag på 20 punkter.

Vedtak av komiterapporten i plenum

Komiterapporten ble enstemmig vedtatt av konferansen. For en mer utfyllende rapport fra komiteens arbeid og nærmere opplysninger om de enkelte land, vises det til følgende konferansedokumenter: «Report of the Committee on the Promotion of Cooperatives», «Proposed Conclusions» og «Resolution to place on the agenda of the next ordinary session of the Conference an item

entitled «Promotion of cooperatives»», som kan leses i «International Labour Conference, Provisional Record 18, Eighty-ninth Session, Geneva, 2001».

10 Sosial sikkerhet

(Aktuelle saker, utfordringer og perspektiver. Generell diskusjon. Engangsbehandling.)

Bakgrunn

ILOs styre besluttet i 1999 at man på arbeidskonferansen i 2001 skulle ha en generell debatt om sosial sikkerhet, med det mål å komme frem til en ILO-visjon for dette fagområdet. Bakgrunnen er at man i dag står overfor utfordringer på området sosial sikkerhet som enten var ukjente eller ble tillagt liten vekt da arbeidskonferansen på 1950- og 1960-tallet vedtok hovedinstrumentene om sosial sikkerhet. Som eksempler på slike utfordringer kan nevnes hurtige økonomiske, teknologiske, sosiale og demografiske endringer, samt de problemer HIV/AIDS medfører. ILOs styre så videre for seg at det på et senere stadium kan bli aktuelt å utvikle nye instrumenter eller revidere og oppdatere de nåværende.

Komiteens sammensetning

Komiteen valgte følgende formannskap:

- Lenia Samuel, regjeringsrepresentant fra Kypros, ble valgt til formann
- Til viseformenn ble valgt Jorge A. De Regil, arbeidsgiverrepresentant fra Mexico, og Bill Mansfield, arbeidstakerrepresentant fra Australia
- Michel Laroque, regjeringsrepresentant fra Frankrike, ble valgt til rapportør

Komiteen hadde 237 medlemmer, hvorav 99 regjeringsmedlemmer, 59 fra arbeidsgiversiden og 79 fra arbeidstakersiden.

De norske representantene i komiteen var:

- Førstekonsulent Erik Dæhli - Sosial- og helsedepartementet
- Advokat Dag Kjetil Øyna - Næringsmiddelbedriftenes Landsforening
- Førstesekretær Evy Buverud Pedersen - Landsorganisasjonen i Norge

Komiteens arbeid

Hovedhensikten med komiteearbeidet var å formulere en visjon for ILOs fremtidige arbeid innen området sosial sikkerhet. ILO-sekretariatet hadde utarbeidet rapporten «Social security: Issues, challenges and prospects' (report VI), som lå til grunn for arbeidet i komiteen.

Komiteen avholdt til sammen syv møter. Den generelle diskusjonen var konsentrert om følgende seks hovedpunkter: sosial sikkerhet og økonomisk utvikling, utvidelse av det personelle virkeområdet for sosial sikkerhet, inntektssikring og arbeid for arbeidsledige, likestilling mellom kjønnene, finansiering av sosial sikkerhet og problemer knyttet til en aldrende befolkning, samt sosial dialog og ILO-aktiviteter.

Det fremgikk tydelig av innleggene at dette var problemstillinger som berørte mange land, og det ble fra en rekke lands side gjort rede for aktuell politikk, reformer og tiltak.

En arbeidsgruppe fikk i oppgave å lage et utkast til konklusjoner basert på de synspunktene som hadde fremkommet i den generelle diskusjonen. Norge var representert i arbeidsgruppen ved førstesekretær Evy Buerud Pedersen (Landsorganisasjonen i Norge) og advokat Dag Kjetil Øyna (Næringsmiddelbedriftenes hovedorganisasjon). Arbeidsgruppens utkast ble forelagt komiteen foran dens siste møte. Komiteen behandlet til sammen 28 endringsforslag fremsatt av regjeringsmedlemmene, før den endelige utgaven av konklusjonene ble vedtatt i plenum.

Samarbeid på regjeringssiden

Det ble daglig avholdt koordineringsmøter for komiteens regjeringsrepresentanter fra IMEC-landene, ledet av Edward Tamagno fra Kanada. Tamagno var for øvrig IMEC-landenes regjeringsrepresentant i arbeidsgruppen som utarbeidet utkastet til resolusjon, og han holdt IMEC-landenes regjeringsrepresentanter løpende informert om resolusjonsarbeidet. Det viste seg at IMEC-landene hadde tilnærmet identiske forventninger til resolusjonen, og det ble således i svært liten grad noen intern debatt om de formuleringene som ble foreslått.

Konklusjoner

Konklusjonene fra komiteens arbeid omfatter 21 punkter og er tatt inn dokument C.S.S./D.31.

Det understrekes at sosial sikkerhet er en grunnleggende menneskerett, som bidrar til sikring av verdighet, likhet og sosial rettferdighet. Det er også viktig for politisk inklusjon og utvikling av demokrati. Et godt system for sosial sikkerhet øker et lands produktivitet, og er et instrument for bærekraftig sosial og økonomisk utvikling. Det muliggjør strukturelle og teknologiske omstillinger, som krever en tilpasningsdyktig og mobil arbeidsstyrke. I en global økonomi er sosial sikkerhet mer nødvendig enn noen gang. Til tross for dette, har majoriteten av verdens befolkning ikke tilgang til sosial sikkerhet. Det understrekes derfor at arbeidet for å gi sosial sikkerhet til de som ikke er omfattet av eksisterende ordninger har høyeste prioritet. Alle land bør fastsette en nasjonal strategi for å kunne tilby sosial sikkerhet til *alle*. Imidlertid understrekes det også at det ikke bare er én riktig modell for sosial sikkerhet. Hvert land må derfor selv avgjøre hvordan de best kan organisere inntektssikring og helsetjenester, på bakgrunn av egne sosiale og kulturelle verdier, sin historie og sitt økonomiske utviklingsnivå. Utvidelse av det personelle virkeområdet for sosiale sikkerhetssystemer blir nevnt som første punkt i oversikten over hovedområdene for ILOs fremtidige forskning på feltet sosial sikkerhet, samt for fremtidige ekspertmøter.

For personer i yrkesaktiv alder er arbeid den beste måten å sikre en trygg inntekt. Ytelse av kontantstønader til arbeidsledige bør derfor være tett koordinert med yrkesrettet opplæring og annen assistanse som de arbeidsledige måtte trenge for å finne arbeid. Selv om det på den ene side er viktig å

sørge for at systemene for stønad til arbeidsledige ikke er slik konstruert at de gir de arbeidsledige incitamenter til å forbli ledige, må på den annen side stønadsnivåene være tilstrekkelig høye. Videre påpekes at livslang læring er av avgjørende betydning for å beholde sin verdi på arbeidsmarkedet.

I mange utviklingsland, spesielt i Afrika sør for Sahara, har utbredelsen av HIV/AIDS hatt en katastrofal effekt på alle sider av samfunnet. Finansieringen av de sosiale sikkerhetsordningene har blitt særlig hardt rammet, fordi flertallet av ofrene tilhører de aldersgruppene som ellers ville ha vært i arbeid, og således bidratt til finansieringen. I forbindelse med denne krisen er det behov for en mye sterkere innsats fra ILO, på områdene forskning og teknisk assistanse.

Sosial sikkerhet skal ikke bare være basert på likestilling mellom kjønnene, men også aktivt medvirke til å fremme slik likestilling. Som følge av den sterke økningen i kvinners deltagelse i arbeidslivet, og endrede kjønnsroller, dekker de systemer for sosial sikkerhet som er basert på et kjønnsrollemønster hvor det kun var mannen som hadde arbeidsinntekt, i stadig mindre grad samfunnets reelle behov.

I mange land medfører en aldrende befolkning betydelige utfordringer for pensjonssysteme og en økning av utgiftene til helsetjenester. Det understrekes i konklusjonene at løsningen på disse problemene fremfor alt må søkes i tiltak for å øke arbeidsdeltagelsen, særlig blant kvinner, eldre, unge og uføre. Man må søke å oppnå høyere bærekraftig økonomisk vekst, slik at det blir rom for å øke antallet personer i produktivt arbeide.

Behandlingen av rapporten i plenum Norske innlegg

Ved behandlingen av rapporten i plenum holdt Øyna et innlegg, som er slik gjengitt i referatet fra plenumsbehandlingen:

«Social security is a vast topic, with a great variety of approaches and solutions owing to the demographic, economic, political and cultural differences between countries. It is also a very important topic affecting everyone of us.

This is why many of us came to the Conference with a fear of failure, but nevertheless with a hope that the conclusions from this session of Conference, through tripartite consensus, might contribute to move the world.

It might be that our fear of failure, combined with our humble attitude to this immense task, and at the same time a sincere wish to succeed, made it possible to achieve consensus on the very positive conclusions placed here for adoption.

This consensus, these conclusions, are a success. But the success is not worth anything unless we acknowledge that the real work starts now. The document reflects what we want to be done now, and in the years to come, and gives a clear mandate to the Office and the Governing Body on how to proceed. And we are confident that the Office will follow up the agreed conclusions in paragraphs 17-21, and also the pilot schemes mentioned in paragraph 16.

I would like to emphasize the importance of paragraph 17, and also 19: research is very important but it is only through implementation of the results that we really achieve success. If we cannot turn the results

of research into practical solutions that benefit people, the research in itself is of little or no value.

Therefore we, the Employers, and the Workers and especially the Governments have a responsibility: a responsibility to seek possible and sustainable solutions; a responsibility to call upon technical assistance from the ILO, when needed; but first and foremost, and this is the responsibility of governments, to create an environment for economic growth and prosperity, thus creating new jobs.

The conclusions placed here for adoption are tools which, in the hands of the three parties, with help and guidance from the Office, can mean a difference to people. The Norwegian Employers endorse the adoption of these tools¹.

Buwerud-Pedersen holdt også et innlegg, som er slik gjengitt i referatet fra plenumsbehandlingen:

«By putting social security on the agenda for the International Labour Conference, we have been able to discuss one of the major challenges of today. In order to implement the conclusions drawn in this report of the Committee on Social Security, there is much work ahead of us.

It is proposed in the conclusions of the report that a major campaign should be launched in order to promote the extension of coverage of social security. Such a campaign is important, bearing in mind that social security is not available to the majority of peoples throughout the world. For that reason, there is a great need for the ILO to make a serious effort to implement the work programme. In my opinion, three points should be highlighted.

Firstly, the ILO should offer technical assistance when and as needed in order to establish transparent and sound social security schemes so that corruption can be eradicated and administrative costs can be kept as low as possible. This is in the interests of the contributors and of those who should benefit from the schemes.

Secondly, the ILO should support initiatives that result in a better social security outcome for people belonging to the excluded majority. In cases where the excluded majority are forgotten, the ILO must take initiatives for them to be included.

Thirdly, the ILO must convince the IMF and the World Bank to support the conclusions and implement them in their own programmes.

The last point can be expressed less diplomatically. If I should do so, I would have said that the ILO must do its utmost to make the IMF and the World Bank understand the need for changes in their policies, not only in theory but also in practice. They can do so by, for example, supporting the conclusions of this report and work towards implementing them through their own programmes.

The ILOs work for the implementation of these conclusions should start forthwith, in other words, sooner rather than later.»

Rapporten ble enstemmig vedtatt i plenum.

11 Fullmaktskomiteen

I Fullmaktskomiteen sitter bare tre medlemmer, dvs. en fra hver av de tre gruppene. I år utgjorde disse tre Fullmaktskomiteen: Leder av komiteen: Jules

Oni, regjeringsdelegat fra Benin; Lucia Sasso Mazzufferi, arbeidsgiverdelegat fra Italia og Ulf Edström, arbeidstakerdelegat fra Sverige.

Det var fremsatt 15 klager i alt mot flere lands delegater og rådgivere. En av de alvorligste anklagene gjaldt oppneningen av den arbeidstakerdelegerte fra Myanmar (Burma). Klagen var fremsatt av Den Frie Faglige Internasjonale, FFI.

Komiteen vedtok enstemmig - noe den så godt som alltid gjør - ikke å foreslå noen underkjenning av fullmaktene i disse tilfellene.

Når denne komiteen er enstemmig om å godkjenne en fullmakt, dvs. den går i mot forslaget om underkjenning av fullmaktene, kan konferansen bare ta dens konklusjoner til etterretning uten noen diskusjon i det hele tatt.

Konferansen tok derfor rapportene fra Fullmaktskomiteen til etterretning.

12 Spesialsesjonen om situasjonen for araberne i de okkuperte arabiske områder

I årene 1990 - 95 ble det avholdt slike spesialsesjoner om situasjonen for arbeidstakerne i de okkuperte arabiske områdene.

I årene 1996 og 1997 ble det imidlertid ikke avholdt slike spesialsesjoner. I 1998 og 1999 ble det igjen avholdt slike spesialsesjoner.

Til grunn for sesjonen på årets konferanse forelå en rapport utarbeidet av Arbeidsbyrået: «Report on the situation of workers of the occupied Arab territories», ILC, 89th Session, 2001. Den var blitt utarbeidet av en ILO-delegasjon som besøkte Palestina og de aktuelle områdene i tiden 28. april - 6. mai 2001.

Den gir en oversikt over den senere tids utvikling i området, arbeidslovgivningen, forholdet mellom partene i arbeidslivet, sosial sikkerhet, den økonomiske situasjon, utviklingen på arbeidsmarkedet og den faglige bistandsvirksomheten.

Rapporten tegner - ikke uventet - en klart alvorlig forverring av leve- og arbeidsforholdene for disse araberne i dette området. Rapporten påpeker at disse forhold er en direkte konsekvens av de politiske og militære forholdt som hersker i regionen.

Det var en lang rekke talere som tok ordet i debatten.

Ambassadør Sverre Bergh Johansen, Delegasjonen i Geneve og 1. sekretær Evy Buverud Pedersen, holdt hvert sitt innlegg i debatten. Innleggene er vedlagt rapporten som henholdsvis vedlegg 5 og 6.

I samsvar med vanlig praksis for slike sesjoner ble det ikke truffet noe vedtak eller trukket noen konklusjoner fra dette møtet. Konferansedrøftingen finnes gjengitt i «Provisional Record», No. 10, ILC, Geneva, 2001.

13 Vestlige samrådsmøter og nordisk samarbeid

Som vanlig ble det holdt en rekke samrådsmøter mellom regjeringsutsendingene fra de vestlige land med markedsøkonomi (IMEC-landen), i alt 25 land.

Møtene fungerer svært godt mht utveksling av informasjon og samordning av felles standpunkter i viktige saker.

Det var som vanlig nært samarbeid mellom de nordiske regjeringsdelegasjonene under konferansen og det ble holdt flere felles nordiske innlegg.

Det ble også holdt ukentlige fellesmøter av de nordiske regjeringsdelegasjoner.

EU har i de senere år markert seg sterkere og sterkere på konferansen, bl.a. gjennom flere felles innlegg både i komiteene og i plenum. I år holdt Sverige - i egenskap av sitt EU-formannsverv, flere slike innlegg. Dette er en klar indikasjon på at EU ønsker å gjøre mer aktiv bruk av ILO og det organisasjonen står for, bl.a. i sentrale menneskerettsspørsmål.

I løpet av konferansen - i forbindelse med statssekretær Haugsnes besøk - ble det holdt et møte der hele den norske trepartsdelegasjonen deltok samlet for utveksling av opplysninger og der det ble orientert om arbeidet i de ulike komiteene og i plenum.

Oslo, oktober 2001

Øyvind Vidnes

Odd Bruaas

DEN NORSKE DELEGASJON

Regjeringsrepresentanter	
Avdelingsdirektør Øyvind Vidnes,	delegert, delegasjonens leder, Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD)
Rådgiver Odd Bruaas,	delegert, AAD
Ambassadør Sverre Bergh Johansen,	stedfortredende delegert, Norges delegasjon i Geneve
Som rådgivere:	
Ambassaderåd Ottar T. Christiansen,	Norges faste delegasjon i Geneve
Overingeniør Knut Elkjær,	Direktoratet for arbeidstilsynet,
1. konsulent Erik Dæhli,	Sosial- og helsedepartementet
Rådgiver Anne Buvre de Saint-Clair,	Utenriksdepartementet
Arbeidsgiverrepresentanter (etter forslag fra NHO)	
Direktør Erik Hoff,	delegert, Næringslivets Hovedorganisasjon
Adokat Dag Kjetil Øyna,	stedfortredende delegert, Næringsmiddelbedriftenes Landsforening
Som rådgivere:	
Rådgiver Petter Nilsen,	Landbrukets Arbeidsgiverforening (LA)
Utredningssjef May Woldsnes,	Samvirkeutvalget, Det kgl. Selskap for Norges Vel
Advokat Nicolay Skarning,	NHO
Koordinator Toril Riddervold,	NHO
Direktør Gerd Kjellaug Berge,	Selje Hotel
Økonomidirektør Åshild Bendiktsen,	Bendiktsen & Aasen
Arbeidstakerrepresentanter (etter forslag fra LO)	
1. sekretær Evy Buerud Pedersen,	delegert, Landsorganisasjonen i Norge
Stedfortr. internasjonal sekretær Karin	
Beate Theodorsen,	stedfortredende delegert, LO

Som rådgivere:	
Rådgiver Arvid Eikeland,	Fellesforbundet
Rådgiver Karin Torp,	Handel og Kontor
Leder Karin Liabø,	Akademikernes Fellesorganisasjon
Saksbehandler Christine Parker,	LO
Saksbehandler Nina Mjøberg,	LO
Observatører fra: Stortinget:	
Storingsrepresentant Sverre Hoddevik	
FN-sambandet i Norge:	
Informasjonskonsulent Tor Monsen	
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund:	
Rådgiver Toril Marstrander	
Kommunenes Sentralforbund:	
Ass. direktør Dag Vidar Bautz	

FORDELING AV DE NORSKE DELEGASJONSMEDLEMMENE PÅ KOMITEENE

Komite	Regj. repr.	Arb.takerrep.	Arb.giverrep.
1. Rapport fra Styret og Generaldirektøren			
Plenumsdebatten	Vidnes	Buverud	Hoff
	Bruaas	Pedersen	
2. Finans- og budsjett	Vidnes		-
3. Gjennomføringskom.	Bruaas	Theodorsen	Skarning
		Parker, Mjøberg	
4. Sikkerhet og helse i jordbruket	Elkjær	Eikeland	Nilsen
5. Kooperativer	St. Clair	Torp	Woldsnes
6. Sosial sikkerhet	Dæhli	Buverud-	Øyna
		Pedersen	
7. Fullmaktskomiteen	-	-	-
8. Styringskomiteen	-	Buverud-	Hoff
		Pedersen	

STATSSEKRETÆR MARIANNE SEIP HAUGSNES INNLEGG I PLENUMSDEBATTEN

I am very honoured to have the opportunity to address the International Labour Conference.

The Norwegian Government has the promotion of fundamental human rights as one of its highest priorities. The ILO has the mandate to deal with fundamental workers' rights. Norway has always given full support, both political and economic, to the Organization's efforts to combat social injustice and the exploitation of workers. We remain strongly committed to promoting free-

dom of association, the elimination of all forms of forced labour, the abolition of child labour and the elimination of all forms of discrimination at work.

In his Report, *Reducing the decent work deficit: A global challenge*, the Director-General presents a number of proposals on how we can translate the decent work agenda into programmes and activities that can be realized within the context of a changing global economy.

We find most of the proposals very relevant and will offer our support to their further development.

The ILO has taken important steps to enable the Organizations to deliver coherent programmes on decent work, but in the end the success will depend very much on the efforts of the governments and workers' and employers' organizations at the national level.

Governments must realize that globalization does not reduce their responsibilities. The Report before us shows that governments face great challenges if the globalization of the economy shall lead to social and economic progress. If Governments, in cooperation with the social partners, are not able to face these challenges, globalization can easily lead to exclusion, inequality and loss of fundamental rights, instead of progress.

The Programme and Budget proposals for 2002-03 are based upon the four strategic objectives. Within the zero real growth framework, we fully support the proposal of the Director-General to redistribute resources to provide for an overall increase in the technical programmes on HIV/AIDS and decent work and increasing resources for the existing programmes on standards policy, freedom of association, child labour and the Declaration. We see that as a first step towards even more significant shifts of resources to high-priority programmes.

It is 50 years since the Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100), was adopted. I mention this because I believe that we should not be satisfied by the results of the 50 years of this Convention. In all member States, including my own country, we still find significant differences between the wage level for men and women. The ILO should therefore take this opportunity to promote the ratification and implementation of Convention No. 100. I know that the Director-General has the general issue as one of his top priorities. We support his work in promoting this issue throughout the Organization. Since I will not be present when the Global Report: *Stopping forced labour* will be discussed later this week, allow me to conclude my intervention with a few brief remarks on that report.

The Forced Labour Convention, 1930 (No. 29); and the Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105), have by now been ratified by 157 and 150 member States respectively. These are impressive numbers which show us that forced labour is universally condemned. Nevertheless, the report demonstrates that ratification does not necessarily mean implementation.

It is shocking to learn how widespread forced labour continues to be. The most alarming finding, however, is the increasing practice of trafficking in persons, many of them boys and girls. These children are often exploited in the sex trade or as house-slaves. We all have a responsibility to take part in the fight against forced labour. Norway strongly supports the development of an

ILO action plan for the eradication of forced and compulsory labour. As the Report says, «there is no excuse for forced labour in the twenty-first century».

DIREKTØR ERIK HOFFS INNLEGG I PLENUMSDEBATTEN OM GENERALDIREKTØRENS RAPPORT

Once again in the month of June we come together to celebrate the International Labour Conference.

This year we are in the position to celebrate some ten years of what we could classify as normal working conditions, after the era of communist power. The soviet leaders and their friends did not fancy ILO tripartism. They were, in fact, quite sceptical, particularly to employers, and they never fully accepted that the ILO should give equal support to «Das Kapital».

There was, however, in all fairness, some reason for their modest enthusiasm because from the very start, in 1919, the ILO has been used to show the world that there existed attractive alternatives to the workers' red paradise.

This clash of interest between East and West was a life for a long time, at least until the cold war lost its meaning.

During the past ten years or so, the ILO has finally become normal, that the three groups are getting nearer to equal working conditions. The agenda is now, as it ought to be, composed of items relevant to social policy, the labour market, technical cooperation and human rights.

However, there are still delegates and staff among us who have not discovered the particular competence of the third party, the employers. Many a project out there in the field is suffering because employers are left out. In areas such as training, health, environment, employment and cooperation on the floor, it should go without saying that the ILO must get hold of the expertise where it is to be found. There should now be an end to the old-time arrogance and belief that civil servants alone can do wonders.

There is a corresponding syndrome still alive with regard to the ILO Conventions. The unfortunate attitude of fighting and confrontation should now be outdated. We would be well advised to steer steadily towards quality negotiations with one aim only, to reach agreement.

The workers will, as far as I see it, be better served with solutions that attract support from all three groups, where agreed decisions are followed up loyally in everyday life at the workplace. Such a way of cooperating would be infinitely more rewarding than shortsighted and controversial voting triumphs at this Conference. When that happens, it should surprise nobody if governments and employers drop those Conventions into drawers with the firm determination of forgetting about them.

Let us all hope then that the positive trends of the 1990s and the beginning of this century will continue and, it so, there is good reason to believe that decent employers will respond positively.

AMBASSADØR SVERRE BERGH JOHANSENS INNLEGG I SPESIALSESJONEN OM SITUASJONEN FOR ARBEIDSTAKERENE I DE OKKUPERTE ARABISKE OMRÅDER

Norway would like to commend the ILO on the analysis of the employment situation in the occupied Palestinian territories, as contained in the report under discussion.

The developments in the Middle East since the end of September 2000 have had a serious impact on the employment situation in Israel and Palestine. This is in particular true for the workers in Palestine, where a drastic increase in unemployment and poverty has unleashed a major humanitarian crisis.

Israel carries a special responsibility in this regard. The internal and external closures have had a devastating effect on the Palestinian economy, and hence the employment situation for the Palestinians. Israel's reluctance to transfer to the Palestinian Authority taxes collected on behalf of the Palestinian Authority, as stated in the Paris Agreements, threatens the employment situation also for tens of thousands of Palestinian public servants.

The only long-term solution to the present devastating employment situation in Palestine is to negotiate a final status agreement that brings an end to the occupation.

The time has now come to let political vision and leadership decide the future of the Middle East, rather than a vicious circle of attacks and counter-attacks. Everyone needs to understand that there can be no military solution to this conflict. The situation will continue to worsen unless the Government of Israel, and the Palestinian Authority, take swift and decisive action to end the violence, rebuild confidence and resume negotiations.

The recommendations from the Mitchell Committee, in which the Foreign Minister of Norway participated, suggest a way out of the present situation. The recommendations of the report have received broad international support, and the responses from the parties have also been positive. These recommendations should form the basis of a process that will enable the parties to break the present impasse and open the road to a resumption of negotiations.

Norway urges the parties to make use of this window of opportunity to break out of the downward spiral of violent acts and military retaliation.

Norway urges the parties to exercise maximum restraint and to refrain from any action that can endanger the two unilaterally declared ceasefires.

There is no time for preconditions to implementing the recommendations of the Mitchell Report. The recommendations must be implemented now, as a package.

However, steps to halt the violence and rebuild some trust cannot be long sustained without new talks. The aim must be a resumption of negotiations based on the parties' signed commitments, and through the implementation of Security Council Resolution 242 and 338 and the Oslo Agreements.

We must find a path to negotiations now. There is no substitute. We must all make a true effort to encourage the parties to resume political dialogue and to reach a permanent settlement. Only then will the rights and interests of workers in Palestine and Israel be safeguarded as they deserve to be.

FØRSTESekretær Evy Buverud Pedersens innlegg i Spesielsesjonen

On behalf of the Norwegian Confederation of Trade Unions (LO) I would like to thank the Director-General for the most needed follow-up report on the extremely difficult situation of the Palestinian and Arab workers in the occupied territories.

I must, however, express my disappointment that the report has reached us so late. The report does illustrate and confirm the need for the ILO to keep up the pressure for changes through a special session on this issue until a final and real peace agreement has been achieved.

The published material is important in that it provides objective and impartial information on the main problems arising from the occupation. It points specifically to the worsening of the working, economic and social conditions of the Palestinian workers since September 2000, when the Israeli Government stepped up its closure policy, increased establishment of illegal settlements and denied Palestinian workers access to their workplaces in Israel.

It thus became almost impossible to collect wages, receive unemployment benefits or benefit from severance pay. As a result, poverty reached unbelievable heights, child labour increased in families deprived of income, and unemployment rates became higher than ever before. This led to frustration, despair and the use of violence and undesirable behaviour on the part of the Palestinians. However, the counteractions taken by the Israelis have, in my opinion, been far too strong, and are unacceptable.

The oppression of the Palestinian workers have devastated the Palestinian economy. The policy of closure and collective punishment, the destruction of homes and fields and the colonization of the Palestinian territories have led to a significant decline in the economic and social conditions, which threatens Palestinians and their livelihood.

In this extreme situation it is very difficult for the Palestinian trade unions to perform their legitimate work as workers' representatives. Because of this, it is our hope that Histadrut will be more active and visible in their protests against the many unacceptable measures taken by the Israeli Government, and in their support for the Palestinian workers.

The situation of the Palestinians was high on the agenda at the Congress of the LO, our trade union confederation, which was held from 5 to 20 May this year. A resolution giving full support to the Palestinian workers was adopted. Israel was called upon to stop its aggression against the Palestinian workers. We requested our Government to do its utmost to make Israel resume the negotiations with the Palestinians with the goal of implementation of the United Nations resolutions, thereby securing the right of Palestinians to their own independent State.

That is what the Israelis already have, and what both the Palestinians and the Israelis should have in the future.

In conclusion, in my opinion the report of the Mitchell Commission has given some hope that the road of peace will replace violence and the threat of war. Israel must respect international law, withdraw its forces from all the occupied territories and stop the establishment and expansion of settlements. That is the only just and comprehensive step towards peace which can ensure stability and coexistence in the Middle East.

There is no doubt in my mind that the Israeli people, in spite of electing Ariel Sharon as their leader, must be tired of war and violence. They must

desire a life in peace with their neighbours. Judging from their history, this should be self-evident.

We call upon the ILO and all the international trade union movements, as well as the employers' organizations, to do their utmost from where they are to achieve this goal of peace.

CONVENTION NO. 184: SAFETY AND HEALTH IN AGRICULTURE

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89 th Session on 5 June 2001, and

Noting the principles embodied in the relevant international labour Conventions and Recommendations, in particular the Plantations Convention and Recommendation, 1958, the Employment Injury Benefits Convention and Recommendation, 1964, the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969, the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981, the Occupational Health Services Convention and Recommendation, 1958, and the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and

Stressing the need for a coherent approach to agriculture and taking into consideration the wider framework of the principles embodied in other ILO instruments applicable to the sector, in particular the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, the Minimum Age Convention, 1973, and the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999, and

Noting the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy as well as the relevant codes of practice, in particular the code of practice on recording and notification of occupational accidents and diseases, 1996, and the code of practice on safety and health in forestry work, 1998, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Convention, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001.

I. Scope

Article 1

For the purpose of this Convention the term «agriculture» covers agricultural and forestry activities carried out in agricultural undertakings including crop production, forestry activities, animal husbandry and insect raising, the primary processing of agricultural and animal products by or on behalf of the operator of the undertaking as well as the use and maintenance of machinery, equipment, appliances, tools, and agricultural installations, including any proc-

ess, storage, operation or transportation in an agricultural undertaking, which are directly related to agricultural production.

Article 2

For the purpose of this Convention the term «agriculture» does not cover:

- a) subsistence farming;
- b) industrial processes that use agricultural products as raw material and the related services; and
- c) the industrial exploitation of forests.

Article 3

1. The competent authority of a Member which ratifies the Convention, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:
 - a) may exclude certain agricultural undertakings or limited categories of workers from the application of this Convention or certain provisions thereof, when special problems of a substantial nature arise; and
 - b) shall, in the case of such exclusions, make plans to cover progressively all undertakings and all categories of workers.
2. Each Member shall list, in the first report on the application of the Convention submitted under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, any exclusions made in pursuance of paragraph 1 (a) of this Article giving the reasons for such exclusion. In subsequent reports, it shall describe the measures taken with a view to extending progressively the provisions of the Convention to the workers concerned.

II. General provisions

Article 4

1. In the light of national conditions and practice and after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, Members shall formulate, carry out and periodically review a coherent national policy on safety and health in agriculture. This policy shall have the aim of preventing accidents and injury to health arising out of, linked with, or occurring in the course of work, by eliminating, minimizing or controlling hazards in the agricultural working environment.
2. To this end, national laws and regulations shall:
 - a) designate the competent authority responsible for the implementation of the policy and for the enforcement of national laws and regulations on occupational safety and health in agriculture;
 - b) specify the rights and duties of employers and workers with respect to occupational safety and health in agriculture; and
 - c) establish mechanisms of inter-sectoral coordination among relevant authorities and bodies for the agricultural sector and define their functions and responsibilities, taking into account their complementarity and national conditions and practices.
3. The designated competent authority shall provide for corrective measures and appropriate penalties in accordance with national laws and regula-

tions, including, where appropriate, the suspension or restriction of those agricultural activities which pose an imminent risk to the safety and health of workers, until the conditions giving rise to the suspension or restriction have been corrected.

Article 5

1. Members shall ensure that an adequate and appropriate system of inspection for agricultural workplaces is in place and is provided with adequate means.
2. In accordance with national legislation, the competent authority may entrust certain inspection functions at the regional or local level, on an auxiliary basis, to appropriate government services, public institutions, or private institutions under government control, or may associate these services or institutions with the exercise of such functions.

III. Preventive and protective measures

General

Article 6

1. In so far as is compatible with national laws and regulations, the employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.
2. National laws and regulations or the competent authority shall provide that whenever in an agricultural workplace two or more employers undertake activities, or whenever one or more employers and one or more self-employed persons undertake activities, they shall cooperate in applying the safety and health requirements. Where appropriate, the competent authority shall prescribe general procedures for this collaboration.

Article 7

In order to comply with the national policy referred to in Article 4 of the Convention, national laws and regulations or the competent authority shall provide, taking into account the size of the undertaking and the nature of its activity, that the employer shall:

- a) carry out appropriate risk assessments in relation to the safety and health of workers and, on the basis of these results, adopt preventive and protective measures to ensure that under all conditions of their intended use, all agricultural activities, workplaces, machinery, equipment, chemicals, tools and processes under the control of the employer are safe and comply with prescribed safety and health standards;
- b) ensure that adequate and appropriate training and comprehensible instructions on safety and health and any necessary guidance or supervision are provided to workers in agriculture, including information on the hazards and risks associated with their work and the action to be taken for their protection, taking into account their level of education and differences in language; and
- c) take immediate steps to stop any operation where there is imminent and serious danger to safety and health and to evacuate workers as appropriate.

Article 8

1. Workers in agriculture shall have the right:
 - a) to be informed and consulted on safety and health matters including risks from new technologies;
 - b) to participate in the application and review of safety and health measures and, in accordance with national law and practice, to select safety and health representatives and representatives in safety and health committees; and
 - c) to remove themselves from danger resulting from their work activity when they have reasonable justification to believe there is an imminent and serious risk to their safety and health and so inform their supervisor immediately. They shall not be placed at any disadvantage as a result of these actions.
2. Workers in agriculture and their representatives shall have the duty to comply with the prescribed safety and health measures and to cooperate with employers in order for the latter to comply with their own duties and responsibilities.
3. The procedures for the exercise of the rights and duties referred to in paragraphs 1 and 2 shall be established by national laws and regulations, the competent authority, collective agreements or other appropriate means.
4. Where the provisions of this Convention are implemented as provided for by paragraph 3, there shall be prior consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.

*Machinery safety and ergonomics**Article 9*

1. National laws and regulations or the competent authority shall prescribe that machinery, equipment, including personal protective equipment, appliances and hand tools used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards and be appropriately installed, maintained and safeguarded.
2. The competent authority shall take measures to ensure that manufacturers, importers and suppliers comply with the standards referred to in paragraph 1 and provide adequate and appropriate information, including hazard warning signs, in the official language or languages of the user country, to the users and, on request, to the competent authority.
3. Employers shall ensure that workers receive and understand the safety and health information supplied by manufacturers, importers and suppliers.

Article 10

National laws and regulations shall prescribe that agricultural machinery and equipment shall:

- a) only be used for work for which they are designed, unless a use outside of the initial design purpose has been assessed as safe in accordance with national law and practice and, in particular, shall not be used for human transportation, unless designed or adapted so as to carry persons; and
- b) be operated by trained and competent persons, in accordance with

national law and practice.

Handling and transport of materials

Article 11

1. The competent authority, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned, shall establish safety and health requirements for the handling and transport of materials, particularly on manual handling. Such requirements shall be based on risk assessment, technical standards and medical opinion, taking account of all the relevant conditions under which the work is performed in accordance with national law and practice.
2. Workers shall not be required or permitted to engage in the manual handling or transport of a load which by reason of its weight or nature is likely to jeopardize their safety or health.

Sound management of chemicals

Article 12

The competent authority shall take measures, in accordance with national law and practice, to ensure that:

- a) there is an appropriate national system or any other system approved by the competent authority establishing specific criteria for the importation, classification, packaging and labelling of chemicals used in agriculture and for their banning or restrictions;
- b) those who produce, import, provide, sell, transfer, store or dispose of chemicals used in agriculture comply with national or other recognized safety and health standards, and provide adequate and appropriate information to the users in the appropriate official language or languages of the country and, on request, to the competent authority; and
- c) there is a suitable system for the safe collection, recycling and disposal of chemical waste, obsolete chemicals and empty containers of chemicals so as to avoid their use for other purposes and to eliminate or minimize the risks to safety and health and to the environment.

Article 13

1. National laws and regulations or the competent authority shall ensure that there are preventive and protective measures for the use of chemicals and handling of chemical waste at the level of the undertaking.
2. These measures shall cover, inter alia:
 - a) the preparation, handling, application, storage and transportation of chemicals;
 - b) agricultural activities leading to the dispersion of chemicals;
 - c) the maintenance, repair and cleaning of equipment and containers for chemicals; and
 - d) the disposal of empty containers and the treatment and disposal of chemical waste and obsolete chemicals.

*Animal handling and protection against biological risks**Article 14*

National laws and regulations shall ensure that risks such as those of infection, allergy or poisoning are prevented or kept to a minimum when biological agents are handled, and activities involving animals, livestock and stabling areas, comply with national or other recognized health and safety standards.

*Agricultural installations**Article 15*

The construction, maintenance and repairing of agricultural installations shall be in conformity with national laws, regulations and safety and health requirements.

IV. Other provisions*Young workers and hazardous work**Article 16*

1. The minimum age for assignment to work in agriculture which by its nature or the circumstances in which it is carried out is likely to harm the safety and health of young persons shall not be less than 18 years.
2. The types of employment or work to which paragraph 1 applies shall be determined by national laws and regulations or by the competent authority, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned.
3. Notwithstanding paragraph 1, national laws or regulations or the competent authority may, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned, authorize the performance of work referred to in that paragraph as from 16 years of age on condition that appropriate prior training is given and the safety and health of the young workers are fully protected.

*Temporary and seasonal workers**Article 17*

Measures shall be taken to ensure that temporary and seasonal workers receive the same safety and health protection as that accorded to comparable permanent workers in agriculture.

*Women workers**Article 18*

Measures shall be taken to ensure that the special needs of women agricultural workers are taken into account in relation to pregnancy, breastfeeding and reproductive health.

*Welfare and accommodation facilities**Article 19*

National laws and regulations or the competent authority shall prescribe, after consultation with the representative organizations of employers and workers concerned:

- a) the provision of adequate welfare facilities at no cost to the worker; and
- b) the minimum accommodation standards for workers who are required by the nature of the work to live temporarily or permanently in the undertaking.

*Working time arrangements**Article 20*

Hours of work, night work and rest periods for workers in agriculture shall be in accordance with national laws and regulations or collective agreements.

*Coverage against occupational injuries and diseases**Article 21*

1. In accordance with national law and practice, workers in agriculture shall be covered by an insurance or social security scheme against fatal and non-fatal occupational injuries and diseases, as well as against invalidity and other work-related health risks, providing coverage at least equivalent to that enjoyed by workers in other sectors.
2. Such schemes may either be part of a national scheme or take any other appropriate form consistent with national law and practice.

*Final provisions**Article 22*

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 23

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.
2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.
3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Article 24

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take

- effect until one year after the date on which it is registered.
2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 25

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.
2. When notifying the Members of the Organizations of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Article 26

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 27

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 28

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides -
 - a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 24 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
 - b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.
2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 29

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

*Oversettelse av undervedlegg 7***Konvensjon nr. 184 om sikkerhet og helse i jordbruket**

Den internasjonale arbeidsorganisasjonens generalkonferanse, som Det internasjonale arbeidsbyråets styre har sammenkalt i Genève, og som trådte sammen til sin 89. sesjon 5. juni 2001,

som tartil etterretning de prinsipper som er nedfelt i de aktuelle internasjonale ILO-konvensjoner og -rekommendasjoner, særlig konvensjon og rekommendasjon om arbeidsvilkår for plantasjearbeidere av 1958, konvensjon og rekommendasjon om yrkesskadetrygd av 1964, konvensjon og rekommendasjon om arbeidstilsyn i jordbruket av 1969, konvensjon og rekommendasjon om sikkerhet og helse og arbeidsmiljø av 1981, konvensjon og rekommendasjon om bedriftshelsetjeneste av 1985 samt konvensjon og rekommendasjon om sikkerhet ved bruk av kjemiske stoffer i arbeidslivet av 1990,

som understreker nødvendigheten av en sammenhengende tilnærming til jordbruket, og som tar hensyn til de grunnleggende prinsippene som er nedfelt i andre av ILOs dokumenter som får anvendelse for denne sektoren, særlig Konvensjon om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten av 1948, Konvensjon om gjennomføring av prinsippene for organisasjonsretten og retten til å føre kollektive forhandlinger av 1949, Konvensjon om minstealder for adgang til sysselsetting av 1973 samt Konvensjon om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid av 1999,

som tar til etterretning Trepartsprinsipperklæringen om flernasjonale selskaper og sosialpolitikken samt de relevante retningslinjene, særlig retningslinjer for registrering og melding av arbeidsulykker og yrkessykdom av 1996 og retningslinjer om sikkerhet og helse i skogsarbeid av 1998,

som har besluttet å vedta visse forslag vedrørende sikkerhet og helse i jordbruket, punkt fire på sesjonens dagsorden, og

som har besluttet at disse forslagene skal utformes som en internasjonal konvensjon,

vedtar i dag, 21. juni 2001, følgende konvensjon, kalt Konvensjon om sikkerhet og helse i jordbruket av 2001.

I. Anvendelsesområde*Artikkel 1*

I denne konvensjon skal uttrykket «jordbruk» omfatte de jordbruks- og skogbruksaktiviteter som gjennomføres i jordbruksforetak, herunder planteproduksjon, skogbruksaktiviteter, husdyr- og insektavl, primær bearbeiding av jordbruksprodukter og animalske produkter av eller på vegne av den som driver jordbruksforetaket, samt bruk og vedlikehold av maskiner, -utstyr, -apparater, -redskaper og -jordbruksinstallasjoner, herunder enhver prosess,

oppbevaring, operasjon eller transport som utføres i et jordbruksforetak og som er direkte forbundet med jordbruksproduksjonen.

Artikkel 2

I denne konvensjon skal uttrykket «jordbruk» ikke omfatte:

- a) selvforsyningsjordbruk,
- b) industrielle prosesser som benytter jordbruksprodukter som råvarer, og tjenester i tilknytning til disse,
- c) industriell skogsdrift.

Artikkel 3

1. Etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene kan kompetent myndighet i en medlemsstat som ratifiserer denne konvensjon,
 - a) unnta visse jordbruksforetak eller avgrensede kategorier av arbeidstakere fra anvendelsen av denne konvensjon eller av visse bestemmelser i den, dersom særlige, alvorlige problemer oppstår, og
 - b) skal i tilfelle slikt unntak sette opp en plan slik at alle foretak og alle kategorier arbeidstakere gradvis blir dekket.
2. Enhver medlemsstat skal i sin første rapport om gjennomføringen av konvensjonen, som skal framlegges i henhold til artikkel 22 i Den internasjonale arbeidsorganisasjons konstitusjon, omtale ethvert unntak i henhold til nr. 1 bokstav a) i denne artikkel, med angivelse av grunnene for unntaket. I sine påfølgende rapporter skal medlemsstaten beskrive de tiltak som er iverksatt med sikte på gradvis utvidelse av konvensjonens bestemmelser til de berørte arbeidstakere.

II. Generelle bestemmelser

Artikkel 4

1. I lys av nasjonale vilkår og praksis og etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene skal medlemsstatene fastsette, iverksette og periodisk revidere en sammenhengende nasjonal politikk for sikkerhet og helse i jordbruket. Denne politikken skal ha som mål å forebygge ulykker og helseskader som følger av, har tilknytning til eller oppstår under arbeid, ved å fjerne, redusere til et minimum eller kontrollere alle risiki i arbeidsmiljøet i jordbruket.
2. Med sikte på dette skal nasjonal lovgivning:
 - a) utpeke kompetent myndighet som skal ha ansvar for å iverksette denne politikken og overvåke gjennomføringen av den nasjonale lovgivningen for sikkerhet og helse i jordbruket,
 - b) fastsette arbeidsgivernes og arbeidstakernes respektive rettigheter og plikter når det gjelder sikkerhet og helse i jordbruket,
 - c) opprette tverrsektorielle samordningsmekanismer mellom kompetente myndigheter og organer innen jordbrukssektoren og fastsette funksjoner og ansvar for disse, samtidig som det tas hensyn til at de utfyller hverandre, samt at det tas hensyn til nasjonale vilkår og praksis.

3. Den utpekte kompetente myndighet skal fastsette korrigerende tiltak og hensiktsmessige sanksjoner i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis, herunder når dette er aktuelt, avbrytelse eller begrensning av de jordbruksaktiviteter som representerer en umiddelbar fare for arbeidstakernes sikkerhet og helse, som skal gjelde inntil forholdene som lå til grunn for avbrytelsen eller begrensningen er rettet opp.

Artikkel 5

1. Medlemsstatene skal sørge for at det finnes en tilstrekkelig, hensiktsmessig ordning for tilsyn med arbeidsplassene i jordbruket, og at denne bevilges tilstrekkelige midler.
2. I samsvar med nasjonal lovgivning kan kompetent myndighet på hjelpemessig basis overlate visse tilsynsfunksjoner på regionalt eller lokalt plan til hensiktsmessige administrasjoner, offentlige institusjoner eller private institusjoner under statlig kontroll, eventuelt knytte til seg disse administrasjonene eller institusjonene i utøvelsen av slike funksjoner.

III. Forebyggende og beskyttende tiltak

Generelt

Artikkel 6

1. I den utstrekning det er forenlig med nasjonal lovgivning, har arbeidsgiveren plikt til å sikre arbeidstakernes sikkerhet og helse i ethvert henseende som er relatert til arbeidet.
2. Nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet skal kreve at dersom to eller flere arbeidsgivere utøver aktiviteter eller dersom en eller flere arbeidsgivere og en eller flere enmannsvirksomheter utøver aktiviteter på et arbeidssted i jordbruket, skal disse samarbeide om å oppfylle kravene til sikkerhet og helse. Når det er hensiktsmessig, skal kompetent myndighet fastsette generelle framgangsmåter for slikt samarbeid.

Artikkel 7

Med sikte på gjennomføringen av den nasjonale politikken omhandlet i konvensjonens artikkel 4 skal nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet fastsette, alt etter foretakets størrelse og virksomhetens art, at arbeidsgiveren skal:

- a) gjennomføre en hensiktsmessig risikovurdering når det gjelder sikkerhet og helse for arbeidstakerne, og på grunnlag av dette gjennomføre forebyggende og beskyttende tiltak for å sikre at alle jordbruksaktiviteter, arbeidssteder, maskiner, utstyr, kjemiske stoffer, verktøy og prosesser som står under arbeidsgiverens kontroll, under alle planlagte bruksforhold er trygge og overholder fastsatte standarder for sikkerhet og helse,
- b) ta hensyn til utdanningsnivå og språklige forskjeller og sikre at arbeidstakerne i jordbruket får tilstrekkelig, egnet opplæring og forståelige instruksjoner når det gjelder sikkerhet og helse samt den veiledning eller ledelse som er nødvendig for at de kan utføre sitt arbeid, herunder opplysninger om de farer og de risiki deres arbeid medfører og de tiltak de skal iverk-

- sette for å beskytte seg,
- c) treffe umiddelbare tiltak for å stanse enhver operasjon som representerer en umiddelbar, alvorlig fare for sikkerheten og helsen og evakuere arbeidstakerne på hensiktsmessig måte.

Artikkel 8

1. Arbeidstakerne i jordbruket skal ha krav på å:
 - a) bli underrettet og spurt til råds i spørsmål som gjelder sikkerhet og helse, herunder i spørsmål som gjelder risiki forbundet med ny teknologi,
 - b) delta i gjennomføring og revisjon av tiltak for å ivareta sikkerhet og helse, og i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis, velge verneombud og representanter til arbeidsmiljøutvalg,
 - c) fjerne seg fra fare som deres arbeid medfører, dersom de har rimelig grunn til å tro at det foreligger en umiddelbar, alvorlig fare for deres sikkerhet og helse, og uten opphold underrette sin overordnede. De skal ikke bli påført ulemper som følge av slike handlinger.
2. Arbeidstakere i jordbruket og deres representanter skal ha plikt til å følge fastsatte sikkerhets- og helsetiltak og samarbeide med sine arbeidsgivere for at disse skal kunne oppfylle egne forpliktelser og ansvar.
3. Vilkårene for utøvelse av rettighetene og pliktene omhandlet i nr. 1 og 2 skal fastsettes i nasjonal lovgivning, av kompetent myndighet, ved kollektive avtaler eller på annen hensiktsmessig måte.
4. Dersom bestemmelsene i denne konvensjon får anvendelse med hjemmel i nr. 3, skal samråd på forhånd finne sted med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene.

Maskinsikkerhet og ergonomi

Artikkel 9

1. Nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet skal fastsette at maskiner, utstyr, herunder personlig verneutstyr, apparater og håndverktøy som brukes i jordbruket, skal være i samsvar med nasjonale standarder eller andre anerkjente standarder for sikkerhet og helse, og være korrekt installert, vedlikeholdt og sikret.
2. Kompetent myndighet skal treffe tiltak for å sikre at produsenter, importører og leverandører overholder standardene omhandlet i nr. 1 og gir brukerne, samt på anmodning kompetent myndighet, tilstrekkelig, hensiktsmessig informasjon, herunder faresymboler, på det eller de offisielle språkene i brukerlandet.
3. Arbeidsgiverne skal sikre at arbeidstakerne har mottatt og forstått den sikkerhets- og helseinformasjon som produsenter, importører og leverandører har gitt.

Artikkel 10

Nasjonal lovgivning skal fastsette at jordbruksmaskiner og -utstyr skal brukes:

- a) utelukkende for de formål de er konstruert for, med mindre bruk til andre formål enn det opprinnelige er vurdert som sikker i henhold til nasjonal

- lovgivning og praksis, og de skal særlig ikke brukes til persontransport annet enn dersom de er konstruert eller tilpasset for dette formål,
- b) av personer som har fått opplæring og er kvalifisert i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis.

Håndtering og transport av materiell

Artikkel 11

1. Etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene skal kompetent myndighet fastsette krav til sikkerhet og helse. i forbindelse med håndtering og transport av materiell, særlig manuell håndtering. I samsvar med nasjonal lovgivning og praksis skal kravene være basert på risikovurdering, tekniske standarder og synspunkter fra medisinsk hold, og ta hensyn til alle de spesielle omstendigheter som arbeidet utføres under.
2. En arbeidstaker skal ikke være nødt til eller ha tillatelse til å utføre manuell håndtering eller transport av en bør som på grunn av sin vekt eller art kan sette hans sikkerhet eller helse i fare.

Sikker forvaltning av kjemiske stoffer

Artikkel 12

Kompetent myndighet skal treffe tiltak i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis for å sikre at:

- a) det finnes en hensiktsmessig nasjonal eller annen ordning godkjent av kompetent myndighet, som fastsetter spesifikke kriterier for innførsel, klassifisering, emballering og merking av kjemiske stoffer som brukes i jordbruket, samt for forbud mot eller begrensning av slike,
- b) de som framstiller, importerer, leverer, selger, transporterer, oppbevarer eller fjerner kjemiske stoffer som brukes i jordbruket, overholder nasjonale standarder eller andre anerkjente standarder innen sikkerhet og helse og gir brukerne, samt på anmodning kompetent myndighet, tilstrekkelig, hensiktsmessig informasjon på det eller de offisielle språkene i landet,
- c) det finnes en hensiktsmessig ordning for sikker innsamling, resirkulering og fjerning av kjemikalieavfall, utgåtte kjemiske stoffer og tomme beholdere som har inneholdt kjemiske stoffer, som forhindrer at de blir brukt til andre formål, og som eliminerer sikkerhets-, helse- og miljørisikoen eller reduserer den til et minimum.

Artikkel 13

1. Nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet skal sikre at det finnes forebyggende og beskyttende tiltak med hensyn til bruken av kjemiske stoffer og håndtering av kjemikalieavfall i foretaket.
2. Disse tiltakene skal blant annet omfatte:
 - a) tilberedning, håndtering, anvendelse, oppbevaring og transport av kjemiske stoffer,
 - b) jordbruksaktiviteter som medfører spredning av kjemiske stoffer,
 - c) vedlikehold, reparasjon og rengjøring av utstyr og beholdere som er brukt til kjemiske stoffer,
 - d) fjerning av tomme beholdere samt behandling og fjerning av kjemika-

lieavfall og utgåtte kjemiske stoffer.

Kontakt med dyr og beskyttelse mot biologisk risiko

Artikkel 14

Nasjonal lovgivning skal sikre at risiki som smitte, allergi eller forgiftning unngås eller reduseres til et minimum i forbindelse med håndteringen av biologiske stoffer, samt at aktiviteter knyttet til dyr, buskap og driftsbygninger overholder nasjonale standarder eller andre godkjente standarder med hensyn til helse og sikkerhet.

Jordbruksinstallasjoner

Artikkel 15

Oppføring, vedlikehold og utbedring av jordbruksinstallasjoner skal være i samsvar med nasjonal lovgivning og sikkerhets- og helseforskrifter.

IV. Andre bestemmelser

Unge arbeidstakere og farlig arbeid

Artikkel 16

1. Minstealderen for å utføre et arbeid i jordbruket som på grunn av sin art eller de vilkår arbeidet utføres under, medfører risiko for unge arbeidstakeres sikkerhet og helse, skal ikke være mindre enn atten år.
2. De typene ansettelse eller arbeid som er omhandlet i nr. 1, skal fastsettes ved nasjonal lovgivning eller av kompetent myndighet etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene.
3. Uten hensyn til bestemmelsene i nr. 1 kan nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene tillate at arbeid omhandlet i nr. 1 utføres fra seksten års alder, forutsatt at egnet opplæring er gitt på forhånd, og at de unge arbeidstakernes sikkerhet og helse fullt ut er ivaretatt.

Midlertidig ansatte og sesongarbeidere

Artikkel 17

Det skal treffes tiltak for å sikre at midlertidig ansatte og sesongarbeidere nyter samme beskyttelse med hensyn til sikkerhet og helse som sammenlignbare arbeidstakere i fast ansettelsesforhold i jordbruket.

Kvinnelige arbeidstakere

Artikkel 18

Tiltak skal treffes for å sikre at det blir tatt hensyn til de særlige behovene til kvinnelige arbeidstakere i jordbruket når det gjelder graviditet, amming og fruktbarhet.

Velferds- og botilbud

Artikkel 19

Etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene skal nasjonal lovgivning eller kompetent myndighet fastsette:

- a) tilbud om hensiktsmessig velferdstilbud for arbeidstakeren, som er gratis.
- b) en minstestandard for boliger for arbeidstakere som på grunn av arbeidets art er nødt til å bo midlertidig eller fast på foretaket.

Arbeidstidsordning

Artikkel 20

Arbeidstid, nattarbeid og hviletid for arbeidstakere i jordbruket skal være i samsvar med nasjonal lovgivning eller kollektive avtaler.

Forsikring mot arbeidsulykker og yrkessykdom

Artikkel 21

1. I samsvar med nasjonal lovgivning og praksis skal arbeidstakere i jordbruket være dekket av en forsikringsordning eller offentlig trygd som omfatter dødelige og ikke-dødelige arbeidsulykker og yrkessykdom samt uførhet og andre yrkesrelaterte helserisiki, som gir en dekning som minst tilsvarende den dekning arbeidstakere i andre sektorer har.
2. Slike ordninger kan være del av en nasjonal ordning eller opprettes i enhver annen hensiktsmessig form i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis.

Sluttartikler

Artikkel 22

De formelle ratifikasjonene av denne konvensjon skal oversendes Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå for registrering.

Artikkel 23

1. Denne konvensjon skal bare være bindende for de medlemsstater i Den internasjonale arbeidsorganisasjon hvis ratifikasjoner er blitt registrert hos Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå.
2. Den skal tre i kraft 12 måneder etter den dag ratifikasjoner fra to medlemsstater er blitt registrert hos Generaldirektøren.
3. Deretter skal denne konvensjon tre i kraft for en medlemsstat 12 måneder etter den dag medlemsstatens ratifikasjon er blitt registrert.

Artikkel 24

1. En medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon kan si den opp 10 år etter den dag konvensjonen første gang trådte i kraft ved å sende melding om dette til Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå for registrering. Slik oppsigelse trer ikke i kraft før ett år etter den dag den ble registrert.

2. Enhver medlemsstat som har ratifisert denne konvensjon og som ikke gjør bruk av oppsigelsesretten fastsatt i denne artikkel innen ett år etter utgangen av 10-årsperioden nevnt i foregående nummer, er bundet for ytterligere 10 år, og kan deretter si opp denne konvensjon ved utgangen av hver 10-årsperiode på de vilkår som er fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 25

1. Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal underrette alle medlemsstater av Den internasjonale arbeidsorganisasjon om registrering av alle ratifikasjoner og oppsigelser som er oversendt av organisasjonens medlemsstater.
2. Når Generaldirektøren underretter medlemsstatene i organisasjonen om registreringen av den andre ratifikasjon, skal medlemsstatene gjøres oppmerksom på hvilken dato konvensjonen vil tre i kraft.

Artikkel 26

Generaldirektøren for Det internasjonale arbeidsbyrå skal oversende til De forente nasjoners generalsekretær fullstendige opplysninger om alle ratifikasjoner og oppsigelser som er registrert av Generaldirektøren etter bestemmelsene i de foregående artikler, med sikte på registrering i samsvar med artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Artikkel 27

Styret for Det internasjonale arbeidsbyrå skal, når det finner det nødvendig, legge fram for Generalkonferansen en melding om hvordan denne konvensjonen har virket og undersøke om det er ønskelig å sette spørsmålet om hel eller delvis revisjon av konvensjonen på konferansens dagsorden.

Artikkel 28

1. Dersom konferansen vedtar en ny konvensjon som helt eller delvis endrer denne konvensjon og ikke annet er bestemt i den nye konvensjonen, skal:
 - a) en medlemsstats ratifikasjon av den nye reviderte konvensjonen i seg selv innebære øyeblikkelig oppsigelse av denne konvensjon, uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 24 ovenfor, forutsatt at den nye reviderte konvensjonen er trådt i kraft,
 - b) denne konvensjon, fra den dag den nye reviderte konvensjonen trer i kraft, ikke lenger være åpen for ratifikasjon av medlemsstatene.
2. Denne konvensjon skal i alle tilfelle fortsatt være i kraft i sin nåværende form og med sitt nåværende innhold for de medlemsstater som har ratifisert den, men som ikke har ratifisert den reviderte konvensjonen.

Artikkel 29

Den engelske og franske versjon av konvensjonen har samme gyldighet.

RECOMMENDATION NO. 192: SAFETY AND HEALTH IN AGRI-

CULTURE

The General Conference of the International Labour Organization, Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its 89 th Session on 5 June 2001, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety and health in agriculture, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Safety and Health in Agriculture Convention, 2001 (hereinafter referred to as «the Convention»);

adopts this twenty-first day of June of the year two thousand and one the following Recommendation, which may be cited as the Safety and Health in Agriculture Recommendation, 2001.

I. General provisions

1. In order to give effect to Article 5 of the Convention, the measures concerning labour inspection in agriculture should be taken in the light of the principles embodied in the Labour Inspection (Agriculture) Convention and Recommendation, 1969.
2. Multinational enterprises should provide adequate safety and health protection for their workers in agriculture in all their establishments, without discrimination and regardless of the place or country in which they are situated, in accordance with national law and practice and the Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy.

II. Occupational safety and health surveillance

1. (1) The competent authority designated to implement the national policy referred to in Article 4 of the Convention should, after consulting the representative organizations of employers and workers concerned:
 - a) identify major problems, establish priorities for action, develop effective methods for dealing with them and periodically evaluate the results;
 - b) prescribe measures for the prevention and control of occupational hazards in agriculture:
 - i. taking into consideration technological progress and knowledge in the field of safety and health, as well as relevant standards, guidelines and codes of practice adopted by recognized national or international organizations;
 - ii. taking into account the need to protect the general environment from the impact of agricultural activities;
 - iii. specifying the steps to be taken to prevent or control the risk of work-related endemic diseases for workers in agriculture; and
 - iv. specifying that no single worker should carry out hazardous work in an isolated or confined area, without an adequate possibility of communication and means of assistance; and
 - c) prepare guidelines for employers and workers.
- (2) To give effect to Article 4 of the Convention, the competent authority should: (a) adopt

provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for workers in agriculture; (b) establish procedures for the recording and notification of occupational accidents and diseases in agriculture, in particular for the compilation of statistics, the implementation of the national policy and the development of preventive programmes at the level of the undertaking; and (c) promote safety and health in agriculture by means of educational programmes and materials to meet the needs of agricultural employers and workers.

2. (1) To give effect to Article 7 of the Convention, the competent authority should establish a national system for occupational safety and health surveillance which should include both workers' health surveillance and the surveillance of the working environment. (2) This system should include the necessary risk assessment and, where appropriate, preventive and control measures with respect to, inter alia:
 - a) hazardous chemicals and waste;
 - b) toxic, infectious or allergenic biological agents and waste;
 - c) irritant or toxic vapours;
 - d) hazardous dusts;
 - e) carcinogenic substances or agents;
 - f) noise and vibration;
 - g) extreme temperatures;
 - h) solar ultraviolet radiations;
 - i) transmissible animal diseases;
 - j) contact with wild or poisonous animals;
 - k) the use of machinery and equipment, including personal protective equipment;
 - l) the manual handling or transport of loads;
 - m) intense or sustained physical and mental efforts, work-related stress and inadequate working postures; and
 - n) risks from new technologies. (3) Health surveillance measures for young workers, pregnant and nursing women and aged workers should be taken, where appropriate.

III. Preventive and protective measures

Risk assessment and management

1. To give effect to Article 7 of the Convention, a set of measures on safety and health at the level of the undertaking should include:
 - a) occupational safety and health services;
 - b) risk assessment and management measures in the following order of priority:
2. elimination of the risk;
3. control of the risk at the source;
4. minimization of the risk by such means as the design of safe work systems, the introduction of technical and organizational measures and safe practices, and training; and
5. in so far as the risk remains, provision and use of personal protective equipment and clothing, at no cost to the worker;
 - a) measures to deal with accidents and emergencies, including first aid and access to appropriate transportation to medical facilities;

- b) procedures for the recording and notification of accidents and diseases;
- c) appropriate measures to protect persons present at an agricultural site, the population in the vicinity of it and the general environment, from risks which may arise from the agricultural activity concerned, such as those due to agrochemical waste, livestock waste, soil and water contamination, soil depletion and topographic changes; and
- d) measures to ensure that the technology used is adapted to climate, work organization and working practices.

Machinery safety and ergonomics

1. To give effect to Article 9 of the Convention, measures should be taken to ensure the appropriate selection or adaptation of technology, machinery and equipment, including personal protective equipment, taking into account local conditions in user countries and, in particular, ergonomic implications and the effect of climate.

Sound management of chemicals

1. (1) The measures prescribed concerning the sound management of chemicals in agriculture should be taken in the light of the principles of the Chemicals Convention and Recommendation, 1990, and other relevant international technical standards. (2) In particular, preventive and protective measures to be taken at the level of the undertaking should include:
 - a) adequate personal protective equipment and clothing, and washing facilities for those using chemicals and for the maintenance and cleaning of personal protective and application equipment, at no cost to the worker;
 - b) spraying and post-spraying precautions in areas treated with chemicals, including measures to prevent pollution of food, drinking, washing and irrigation water sources;
 - c) handling and disposal of hazardous chemicals which are no longer required, and containers which have been emptied but which may contain residues of hazardous chemicals, in a manner which eliminates or minimizes the risk to safety and health and to the environment, in accordance with national law and practice;
 - d) keeping a register of the application of pesticides used in agriculture; and
 - e) training of agricultural workers on a continuing basis to include, as appropriate, training in the practices and procedures or about hazards and on the precautions to be followed in connection with the use of chemicals at work.

Animal handling and protection against biological risks

1. For the purpose of implementing Article 14 of the Convention, the measures for the handling of biological agents giving rise to risks of infection, allergy or poisoning, and for the handling of animals should comprise the following:
 - a) risk assessment measures in accordance with Paragraph 5, in order to eliminate, prevent or reduce biological risks;

- b) control and testing of animals, in accordance with veterinary standards and national law and practice, for diseases transmissible to humans;
- c) protective measures for the handling of animals and, where appropriate, provision of protective equipment and clothing;
- d) protective measures for the handling of biological agents and, if necessary, provision of appropriate protective equipment and clothing;
- e) immunization of workers handling animals, as appropriate;
- f) provision of disinfectants and washing facilities, and the maintenance and cleaning of personal protective equipment and clothing;
- g) provision of first aid, antidotes or other emergency procedures in case of contact with poisonous animals, insects or plants;
- h) safety measures for the handling, collection, storage and disposal of manure and waste;
- i) safety measures for the handling and disposal of carcasses of infected animals, including the cleaning and disinfection of contaminated premises; and
- j) safety information including warning signs and training for those workers handling animals.

Agricultural installations

1. To give effect to Article 15 of the Convention, the safety and health requirements concerning agricultural installations should specify technical standards for buildings, structures, guardrails, fences and confined spaces.

Welfare and accommodation facilities

1. To give effect to Article 19 of the Convention, employers should provide, as appropriate and in accordance with national law and practice, to workers in agriculture:
 - a) an adequate supply of safe drinking water;
 - b) facilities for the storage and washing of protective clothing;
 - c) facilities for eating meals, and for nursing children in the workplace where practicable;
 - d) separate sanitary and washing facilities, or separate use thereof, for men and women workers; and
 - e) work-related transportation.

IV. Other provisions

Women workers

1. In order to give effect to Article 18 of the Convention, measures should be taken to ensure assessment of any workplace risks related to the safety and health of pregnant or nursing women, and women's reproductive health.

Self-employed farmers

1. (1) Taking into consideration the views of representative organizations of self-employed farmers, Members should make plans to extend progres-

sively to self-employed farmers the protection afforded by the Convention, as appropriate. (2) To this end, national laws and regulations should specify the rights and duties of self-employed farmers with respect to safety and health in agriculture. (3) In the light of national conditions and practice, the views of representative organizations of self-employed farmers should be taken into consideration, as appropriate, in the formulation, implementation and periodic review of the national policy referred to in Article 4 of the Convention.

2. (1) In accordance with national law and practice, measures should be taken by the competent authority to ensure that self-employed farmers enjoy safety and health protection afforded by the Convention. (2) These measures should include:
 - a) provisions for the progressive extension of appropriate occupational health services for self-employed farmers;
 - b) progressive development of procedures for including self-employed farmers in the recording and notification of occupational accidents and diseases; and
 - c) development of guidelines, educational programmes and materials and appropriate advice and training for self-employed farmers covering, *inter alia*:
3. their safety and health and the safety and health of those working with them concerning work-related hazards, including the risk of musculoskeletal disorders, the selection and use of chemicals and of biological agents, the design of safe work systems and the selection, use and maintenance of personal protective equipment, machinery, tools and appliances; and
4. the prevention of children from engaging in hazardous activities.
1. Where economic, social and administrative conditions do not permit the inclusion of self-employed farmers and their families in a national or voluntary insurance scheme, measures should be taken by Members for their progressive coverage to the level provided for in Article 21 of the Convention. This could be achieved by means of:
 - a) developing special insurance schemes or funds; or
 - b) adapting existing social security schemes.
2. In giving effect to the above measures concerning self-employed farmers, account should be taken of the special situation of:
 - a) small tenants and sharecroppers;
 - b) small owner-operators;
 - c) persons participating in agricultural collective enterprises, such as members of farmers' cooperatives;
 - d) members of the family as defined in accordance with national law and practice;
 - e) subsistence farmers; and
 - f) other self-employed workers in agriculture, according to national law and practice.

*Oversettelse av undervedlegg 8***Rekommandasjon nr. 192 om sikkerhet og helse i jordbruket**

Den internasjonale arbeidsorganisasjonens generalkonferanse, som Det internasjonale arbeidsbyråets styre har sammenkalt i Genève, og som trådte sammen til sin 89. sesjon 5. juni 2001, som har besluttet å vedta visse forslag vedrørende sikkerhet og helse i jordbruket, punkt fire på sesjonens dagsorden, og som har besluttet at disse forslagene skal utformes som en rekommandasjon som supplerer Konvensjonen om sikkerhet og helse i jordbruket av 2001 (heretter kalt «konvensjonen»), vedtar i dag, 21. juni 2001, følgende rekommandasjon, kalt Rekommandasjon om sikkerhet og helse i jordbruket av 2001.

I. Generelle bestemmelser

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 5 bør tilsynstiltak i jordbruket treffes i lys av de prinsipper som er nedfelt i konvensjon og rekommandasjon om arbeidstilsyn i jordbruket av 1969.
2. Multinasjonale selskaper bør sikre hensiktsmessig beskyttelse av sikkerheten og helsen til sine arbeidstakere i jordbruket på alle sine driftssteder, uten forskjellsbehandling og uavhengig av hvilket sted og land de er lokalisert til, i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis og Trepartsprinsippetklæringen om flernasjonale selskaper og sosialpolitikken.

II. Overvåking av arbeidstakernes sikkerhet og helse

1. (1) Kompetent myndighet som har ansvar for å gjennomføre den nasjonale politikk omhandlet i konvensjonens artikkel 4 bør, etter samråd med de berørte arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene:
 - a) identifisere de viktigste problemene, fastsette prioriteringer for handling, utvikle effektive metoder for å løse disse samt jevnlig evaluere resultatene,
 - b) fastsette tiltak med sikte på forebygging og kontroll av yrkesrisiko i jordbruket:
2. ved å ta hensyn til den teknologiske utvikling og kunnskapen om sikkerhet og helse, samt relevante standarder, retningslinjer og forskrifter som anerkjente nasjonale eller internasjonale organisasjoner har vedtatt,
3. ved å ta hensyn til behovet for å beskytte miljøet mot virkningene av jordbruksaktiviteter,
4. ved å fastsette de nødvendige skritt som må tas for å forebygge eller kontrollere den risiko som arbeidstakere i jordbruket løper for å pådra seg yrkesrelaterte endemiske sykdommer,
5. ved å fastsette at ingen arbeidstaker bør utføre farlig arbeid alene i et isolert eller innesluttet område, uten tilstrekkelig mulighet for kommunikasjon og uten hjelpemidler,
 - a) utarbeide retningslinjer for arbeidsgivere og arbeidstakere. (2) For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 4 bør kompetent myndighet: a) vedta bestemmelser vedrørende gradvis utvidelse av

hensiktsmessige bedriftshelsetjenester for arbeidstakere i jordbruket, b) fastsette framgangsmåter for registrering og melding av arbeidsulykker og yrkessykdom i jordbruket, særlig med sikte på utarbeidelse av statistikk, gjennomføring av den nasjonale politikk og utvikling av forbyggende programmer på foretaksnivå, c) fremme sikkerhet og helse i jordbruket ved hjelp av opplæringsprogrammer og -materiell for å dekke behovene til arbeidstakere og arbeidsgivere i jordbruket.

6. (1) For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 7 bør kompetent myndighet opprette en nasjonal ordning for overvåking av sikkerhet og helse i arbeidslivet, som omfatter overvåking av arbeidstakernes helse og arbeidsmiljøet. (2) Denne ordningen bør omfatte den nødvendige risikovurdering samt når det er hensiktsmessig, forebygging og kontroll med hensyn til faktorer som:
- a) farlige kjemiske stoffer og kjemikalieavfall,
 - b) giftige, smittefarlige eller allergiframkallende biologiske stoffer og biologisk avfall,
 - c) irriterende eller giftige gasser,
 - d) farlig støv,
 - e) kreftfremkallende stoffer,
 - f) støy og vibrasjoner,
 - g) ekstreme temperaturer,
 - h) ultrafiolett solstråling,
 - i) overførbare dyresykdommer,
 - j) kontakt med ville eller giftige dyr,
 - k) bruk av maskiner og utstyr, herunder personlig verneutstyr,
 - l) manuell håndtering eller transport av bærer,
 - m) farer forbundet med intense, vedvarende fysiske og mentale anstrengelser, arbeidsrelatert stress samt uegnede arbeidsstillinger,
 - n) risiki forbundet med ny teknologi. (3) Tiltak for å overvåke helsen til unge arbeidstakere, gravide eller ammende kvinner samt eldre arbeidstakere skal treffes der dette er hensiktsmessig.

III. Forebyggende og beskyttende tiltak

Risikovurdering og -styring

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 7 bør sikkerhets- og helsetiltakene på foretaksnivå omfatte:
 - a) sikkerhets- og helsetjenester på arbeidsplassen,
 - b) risikovurdering og tiltak med sikte på risikostyring, prioritert i følgende rekkefølge:
2. fjerne risikoen,
3. kontroll av risikoen ved kilden,
4. redusere risikoen mest mulig, særlig ved utforming av sikkerhetssystemer på arbeidsplassen, innføring av tekniske eller organisatoriske tiltak, sikker praksis og opplæring,
5. i den utstrekning det fortsatt foreligger risiko, levering og bruk av personlig verneutstyr og vernetøy, uten kostnader for arbeidstakeren,
 - a) tiltak i tilfelle ulykker og nødsituasjoner, herunder førstehjelpstiltak og tilgang til hensiktsmessig transport til lege,
 - b) framgangsmåter for registrering og melding av ulykker og sykdom-

- mer,
- c) hensiktsmessige tiltak for å beskytte personer som befinner seg på arbeidsplasser i jordbruket, befolkningen i nærområdet samt miljøet mot de risiki som jordbruksaktiviteter kan medføre, som kjemikalieavfall, avfall fra buskap, forurensning av grunn og vann, utarming av jorden og landskapsendringer,
 - d) tiltak for å sikre at teknologien som blir brukt, er tilpasset de klimatiske forholdene, organiseringen av arbeidet og arbeidspraksis.

Maskinsikkerhet og ergonomi

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 9 bør det treffes tiltak for å sikre hensiktsmessig tilpasning eller valg av teknologi, maskiner og utstyr, herunder personlig verneutstyr, ut fra lokale forhold i brukerlandene og særlig ut fra ergonomiske forhold samt virkningen av de klimatiske forhold.

Sikker forvaltning av kjemiske stoffer

1. (1) De fastsatte tiltakene for sikker forvaltning av kjemiske stoffer i jordbruket bør treffes i lys av prinsippene nedfelt i konvensjon og rekommandasjon om sikkerhet ved bruk av kjemiske stoffer i arbeidslivet av 1990 samt andre relevante internasjonale tekniske standarder. (2) Spesielt bør de forebyggende og beskyttende tiltakene på foretaksnivå omfatte:
 - a) nødvendig personlig verneutstyr og vernetøy og alene vaskemuligheter for personer som bruker kjemiske stoffer, samt for vedlikehold og rengjøring av det personlige verneutstyret og påføringsutstyret, uten kostnader for arbeidstakeren,
 - b) nødvendige tiltak før og etter spredning av de kjemiske stoffene, inkludert tiltak for å hindre forurensning av matvarer, drikkevann, vann til sanitærinstallasjoner og kunstig vanning,
 - c) håndtering og fjerning av farlige kjemiske stoffer som ikke lenger blir brukt, samt beholdere som er tømte men som kan inneholde rester av farlige kjemiske stoffer, med sikte på å eliminere eller minimere risikoen for sikkerhet, helse og miljø, i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis,
 - d) føring av et register over bruk av plantevernmidler i jordbruket,
 - e) løpende opplæring av arbeidstakerne, inkludert, der det er hensiktsmessig, opplæring i praksis og metoder som skal følges, om farer og i de forholdsregler som skal tas i forbindelse med bruk av kjemiske stoffer på arbeidsplassen.

Kontakt med dyr og beskyttelse mot biologisk risiko

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 14 bør tiltakene i forbindelse med håndtering av biologiske stoffer som medfører risiko for smitte, allergi eller forgiftning og i forbindelse med kontakt med dyr, omfatte:
 - a) risikovurdering i samsvar med punkt 5 med sikte på å eliminere, forebygge eller redusere den biologiske risiko,
 - b) kontroll og undersøkelse av dyr i samsvar med veterinære standarder og nasjonal lovgivning og praksis for å påvise sykdommer som kan overføres til mennesket,

- c) vernetiltak i forbindelse med håndtering av dyr samt der det er hensiktsmessig, levering av nødvendig verneutstyr og vernetøy,
- d) vernetiltak i forbindelse med håndtering av biologiske stoffer og om nødvendig levering av hensiktsmessig verneutstyr og vernetøy,
- e) nødvendig vaksinerings av arbeidstakere som kommer i kontakt med dyr,
- f) stille til rådighet desinfeksjonsmidler og sanitærinstallasjoner og vedlikehold og rengjøring av personlig verneutstyr og vernetøy,
- g) stille til rådighet førstehjelp, motgift eller andre nødtiltak i tilfelle kontakt med giftige dyr, insekter eller planter,
- h) sikkerhetstiltak i forbindelse med håndtering, innsamling, oppbevaring og fjerning av gjødsel og avfall,
- i) sikkerhetstiltak i forbindelse med håndtering og destruksjon av smittefarlige dyreskrotter, herunder rengjøring og desinfisering av kontaminerte lokaliteter,
- j) sikkerhetsinformasjon, inkludert varselsskilting og opplæring beregnet på de arbeidstakere som kommer i kontakt med dyr.

Jordbruksinstallasjoner

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 15 bør sikkerhets- og helsekravene for jordbruksinstallasjoner omfatte tekniske standarder for bygninger, bygningskonstruksjoner, rekkverk, gjerder og innesluttete områder.

Velferds- og botilbud

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 19 bør arbeidsgiverne, dersom dette er aktuelt og i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis, sikre arbeidstakere ansatt i jordbruket:
 - a) tilstrekkelig forsyning av drikkevann,
 - b) installasjoner hvor arbeidstakerne kan oppbevare og vaske vernetøyet,
 - c) bekvemmeligheter for inntak av måltider og der det er mulig, bekvemmeligheter for amming på arbeidsplassen,
 - d) separate toalett og vaskesteder for kvinnelige og mannlige arbeidstakere, eventuelt separat bruk av slike,
 - e) transport i forbindelse med arbeidet.

IV. Andre bestemmelser

Kvinnelige arbeidstakere

1. For gjennomføringen av konvensjonens artikkel 18 bør det treffes tiltak for å sikre vurdering av enhver risiko på arbeidsplassen i forhold til gravide eller ammende kvinners sikkerhet og helse samt kvinners fruktbarhet.

Enmannsvirksomheter i jordbruket

1. (1) Medlemsstatene bør, når det er hensiktsmessig, legge planer for en gradvis utvidelse av beskyttelsen i konvensjonen til å omfatte enmanns-

virksomheter i jordbruket. Det må i den forbindelse tas hensyn til synspunktene fra organisasjonene for disse virksomhetene. (2) I den forbindelse bør nasjonal lovgivning spesifisere hvilke rettigheter og plikter enmannsvirksomheter i jordbruket har når det gjelder sikkerhet og helse. (3) I lys av nasjonale vilkår og praksis bør det ved utarbeidelsen, iverksettelsen og den periodiske revisjonen av den nasjonale politikken omhandlet i konvensjonens artikkel 4 tas hensyn til synspunktene til organisasjonene for enmannsvirksomheter i jordbruket, der det er hensiktsmessig.

2. (1) I samsvar med nasjonal lovgivning og praksis bør kompetent myndighet treffe tiltak for å sikre at enmannsvirksomheter i jordbruket får den beskyttelse av sikkerhet og helse som er hjemlet i konvensjonen. (2) Disse tiltakene bør omfatte:
 - a) bestemmelser for gradvis utvidelse av hensiktsmessige bedriftshelsetjenester til enmannsvirksomheter i jordbruket,
 - b) gradvis utvikling av framgangsmåter for registrering og melding av arbeidsulykker og yrkessykdom for enmannsvirksomheter i jordbruket,
 - c) utarbeidelse av hensiktsmessige retningslinjer, undervisningsprogrammer og -materiell, opplæring og rådgivning for enmannsvirksomheter i jordbruket, blant annet vedrørende:
3. deres sikkerhet og helse, samt sikkerheten og helsen til dem som arbeider sammen med dem, når det gjelder farer forbundet med arbeidet, herunder risiko for forstyrrelser i muskel- og skjelettsystemet, valg og bruk av kjemiske og biologiske stoffer, utforming av sikkerhetssystemer på arbeidsplassen, samt valg, bruk og vedlikehold av personlig verneutstyr, maskiner, verktøy og apparater,
4. tiltak for å hindre at barn engasjerer seg i farlige aktiviteter.
1. Dersom de økonomiske, sosiale og administrative forholdene ikke tillater at enmannsvirksomheter i jordbruket og deres familier omfattes av en nasjonal eller frivillig forsikringsordning, bør medlemsstatene treffe tiltak for gradvis å utvide deres dekning til det nivå som er fastsatt i konvensjonens artikkel 21. Denne målsetningen kan nås ved:
 - a) etablering av særlige forsikringsordninger eller -kasser, eller
 - b) tilpasning av eksisterende ordninger for offentlige trygder.
2. I forbindelse med gjennomføringen av ovennevnte tiltak for enmannsvirksomheter i jordbruket, skal det tas hensyn til den særlige situasjonen for:
 - a) småforpaktere og lottbrukere,
 - b) småbrukere,
 - c) personer som deltar i kollektive jordbruksforetak, for eksempel medlemmer av jordbrukskollektiver,
 - d) familiemedlemmer definert i henhold til nasjonal lovgivning og praksis,
 - e) personer som lever av selvforsyningsjordbruk,
 - f) andre typer jordbrukere som er selvstendig næringsdrivende i henhold til nasjonal lovgivning og praksis.

AVSTEMNINGSREGLENE I ILO

Vedlegget gir en redegjørelse for ILOs avstemningsregler under arbeidskonferansene.

Avstemningsreglene i Plenum

I Plenum har hvert delegert en stemme, dvs. at hvert lands regjeringsdelegasjon har to stemmer, mens de enkelte lands arbeidsgiverdelegasjoner og arbeidstakerdelegasjoner har en stemme hver, jf. artikkel 4 i ILO's konstitusjon.

Avgjørelser blir - med enkelte unntak - tatt med simpelt flertall, jf. konstitusjonens artikkel 17.

Unntakene fra denne regel er følgende vedtak som krever 2/3 flertall:

- Konvensjoner, jf. artikkel 19, pkt. 2
- Rekommandasjoner, jf. artikkel 19, pkt. 2
- Budsjettet, jf. artikkel 13, pkt. 2
- Endringer i ILO's konstitusjon, jf. artikkel 36
- Utelukke et punkt på dagsorden, jf. artikkel 16
- Nye punkter på dagsorden for neste konferanse, jf. artikkel 16
- Tillate nye medlemmer som ikke er medlemmer av FN, jf. artikkel 1, pkt. 4. (Her kreves også at minst 2/3 av de regjeringsdelegerte stemmer for forslaget.)

Plenum

En avstemning er imidlertid ikke gyldig hvis antall stemmer for og imot er mindre enn *halvparten* av antallet delegerte som har rett til å stemme, jf. Forretningsordenens artikkel 20.

Komiteene

Avstemningsreglene i komiteene er noe annerledes enn i plenum, idet utgangspunktet her er at hver gruppe skal ha 33 1/3 av stemmene, uansett hvor mange medlemmer de forskjellige gruppene har påmeldt i komiteene. Her har med andre ord regjeringsdelegasjonene ikke dobbelt stemmevekt som i plenum.

Som et eksempel kan en ta utgangspunkt i en komite hvor det for eksempel er 69 regjeringsdelegerte, 22 arbeidsgiverdelegerte og 15 arbeidstakerdelegerte.

De enkelte representanternes stemmevekt blir da som følger:

Stemmevekt

Regjeringsdelegerte:	110 x 69	= 7 590
Arbeidsgiverdelegerte:	345 x 22	= 7 590
Arbeidstakerdelegerte:	506 x 15	= 7 590
Totale stemmetall		= 22 770

Quorum: 2/5 av 22770 = 9108

Minste felles multiplum: 7590

Regjering	Arbeidsgiver	Arbeidstaker
69	22	15
23	11	5
3	2	3

En lett metode å finne stemmevektallet er å multiplisere de to nederste tall med de to *andre* kolonner, men da kun de tall som ikke står i den kolonnen man søker vektallet for:

Regjering:	$11 \times 2 \times 5$	= 110
Arbeidsgiver:	$23 \times 3 \times 5$	= 345
Arbeidstaker:	$23 \times 11 \times 2$	= 506

Avgjørelser i komiteene blir tatt med simpelt flertall. For at avstemningen skal være gyldig, må imidlertid minst 2/5 av det totale stemmetall være ja- eller nei-stemmer (quorum), jf. Forretningsordenens artikkel 66.3
